

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Σχολή Επικοινωνίας και
Μέσων Ενημέρωσης
**Τμήμα Επικοινωνίας και
Σπουδών Διαδικτύου**

Μεταπτυχιακή διατριβή

**Ταυτότητα υπό διαπραγμάτευση: η περίπτωση των
προσφύγων της Αθήνας**

Άντρεα Χριστοφή

Λεμεσός, Μάιος 2018

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ Σχολή Επικοινωνίας και Μέσων Ενημέρωσης
ΤΜΗΜΑ Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου

Μεταπτυχιακή διατριβή

Ταυτότητα υπό διαπραγμάτευση: η περίπτωση των προσφύγων της Αθήνας

της

Άντρεας Χριστοφή

Λεμεσός, Μάιος 2018

Έντυπο έγκρισης

Μεταπτυχιακή διατριβή

**Ταυτότητα υπό διαπραγμάτευση: η περίπτωση των προσφύγων της
Αθήνας**

Άντρεα Χριστοφή

Επιβλέπων καθηγητής: Αγγελική Γαζή Επίκουρη Καθηγήτρια

Υπογραφή _____

Μέλος επιτροπής: Διονύσης Πάνος Επίκουρος Καθηγητής

Υπογραφή _____

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Λεμεσός, Μάιος 2018

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Άντρεα Χριστοφή, 2018

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της μεταπτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου Αγγελική Γαζή που μου έδωσε αυτή την σπουδαία ευκαιρία να ασχοληθώ στο πλαίσιο της πτυχιακής μου εργασίας με το προσφυγικό ζήτημα, διότι ήταν μια ευκαιρία γεμάτη με εμπειρίες ζωής. Η τριβή με αυτή την εργασία μου προσέφερε περισσότερα από όσα ανέμενα και αποτελεί κάτι που θα το θυμάμαι για πάντα. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τις φίλες μου, ιδιαίτερα την Τζωρτζίνα και την Ειρήνη για την στήριξη τους κατά την διάρκεια της διαμονής μου στην Αθήνα, καθώς και την οικογένεια μου για την αμέριστη συμπαράσταση και την υπομονή που επέδειξαν όλο αυτό το διάστημα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διατριβή πραγματεύεται την πολύπλοκη διαδικασία συγκρότησης της «ταυτότητας» των προσφύγων στην Αθήνα. Διότι, οι πρόσφυγες φαίνεται να είναι αναγκασμένοι να συστήσουν μια νέα κοινωνική και ατομική πραγματικότητα στο περιβάλλον στο οποίο αναγκάζονται να ενταχθούν.

Η μεθοδολογία της έρευνας είναι ποιοτική, καθώς εκτιμάται ως η καταλληλότερη μεθοδολογία για τα κοινωνικά φαινόμενα όπως είναι η προσφυγιά. Η συλλογή πληροφοριών έχει βασιστεί σε ημι-δομημένες συνεντεύξεις δηλαδή συζητήσεις με σκοπό. Έπειτα, για την ανάλυση των συνεντεύξεων χρησιμοποιήθηκε η θεματική ανάλυση περιεχομένου ή θεματική κωδικοποίηση.

Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέδειξαν πως η ταυτότητα των προσφύγων είναι υπό διαπραγμάτευση, δηλαδή οι πρόσφυγες διαπραγματεύονται την ταυτότητα τους «υπό» το βλέμμα των ίδιων, καθώς βιώνουν μια νέα κοινωνική πραγματικότητα και βρίσκονται σε αλληλεπίδραση με τους ντόπιους- Αθηναίους. Παράλληλα, οι πρόσφυγες όχι μόνο διότι είναι ξένοι, αλλά και διότι βρίσκονται για μικρό χρονικό διάστημα στην Αθήνα και παράλληλα διότι δεν επιθυμούν να διαμένουν στην Ελλάδα.

Λέξεις κλειδιά: ταυτότητα, πρόσφυγας, πόλη, άλλος

ABSTRACT

This dissertation deals with the complex process of building the "identity" of the refugees in Athens, as refugees seem to be forced to create a new social and individual reality in the environment in which they are forced to join.

Research methodology is qualitative, as it is considered to be the most appropriate methodology for social phenomena such as the refugee crisis. The collection of information is based on semi-structured interviews and specifically discussions with purpose. Then, the content analysis or thematic coding was used to analyze the interviews.

The results of the survey have shown that the refugee identity is under negotiation, especially since refugees negotiate their identity from their own point of view, as they experience a new social reality and interact with native Athenians. At the same time, the refugees are foreigners, not only because they are for a short time in Athens, but also because they don't want to live in Greece.

Keywords: identity, refugee, city, other

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ABSTRACT.....	7
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	8
1 Εισαγωγή.....	10
2 Θεωρητικό Πλαίσιο	11
2.1 Η ταυτότητα	11
2.1.1 Η θεωρητική προσέγγιση της ταυτότητας	11
2.1.2 Η έννοια της ταυτότητας.....	13
2.1.3 Η ταυτότητα και ο εαυτός.....	14
2.1.4 Πρόσφυγες, Ταυτότητα και εξωτερική πραγματικότητα.....	15
2.2 Η πόλη.....	18
2.2.1 Η Αθήνα ως τόπος συγκρότησης της ταυτότητας των προσφύγων.....	19
2.2.2 Η πόλη Αθήνα, οι Αθηναίοι και οι Πρόσφυγες	21
3 Μεθοδολογία Έρευνας.....	23
3.1 Ταυτότητα της έρευνας	23
3.1.1 Πλαίσιο και συμμετέχοντες στην έρευνα	24
3.1.2 Θεματική Ανάλυση.....	25
3.1.3 Περιορισμοί Έρευνας.....	26
3.1.4 Το ζήτημα της υποκειμενικότητας.....	27
4 Αποτελέσματα.....	28
4.1 Ερευνητικά Ευρήματα.....	30
4.1.1 Η μεταβολή της ταυτότητας σε προσφυγική	30
4.1.2 Η Αθηναϊκή ταυτότητα του πρόσφυγα	38

4.1.3	Η ταυτότητα υπό το βλέμμα του άλλου.....	48
5	Συζήτηση και Συμπεράσματα	67
	ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	69
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	70
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	73

1 Εισαγωγή

Η προσφυγική κρίση αποτελεί τα τελευταία χρόνια ένα κοινωνικό φαινόμενο που απασχολεί ολόκληρη την Ευρώπη, αλλά εμφανίζεται εντονότερο στην Ελλάδα, στην Ιταλία και στην Ισπανία, καθώς φαίνεται να είναι οι πρώτες χώρες υποδοχής των προσφύγων (UNHCR, 2018). Όσον αφορά τους πρόσφυγες, φαίνεται ότι αυτή η κατηγορία ανθρώπων είναι αναγκασμένοι να συστήσουν μια νέα κοινωνική και ατομική πραγματικότητα στο περιβάλλον στο οποίο αναγκάζονται να ενταχθούν. Η παρούσα διατριβή πραγματεύεται την πολύπλοκη διεργασία συγκρότησης της «ταυτότητας» των προσφύγων στην Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα, στην πόλη- Αθήνα. Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι ενώ οι έρευνες έχουν στρέψει πολλές φορές την προσοχή τους στο προσφυγικό ζήτημα, η πλειονότητα των ερευνών που καταπιάνεται με το θέμα, γίνεται από την σκοπιά του Ευρωπαίου, και όχι του ίδιου του πρόσφυγα. Επιπρόσθετα, παρατηρείται ουσιαστική έλλειψη ερευνών που εστιάζουν στην διαμόρφωση της προσφυγικής ταυτότητας στην Αθήνα.

Η δομή της μελέτης θα συγκροτηθεί πάνω στα εξής διαδοχικά στάδια:

- α) αρχικά, θα αποσαφηνιστούν οι έννοιες της «ταυτότητας», της «πόλης» και του «πρόσφυγα»
- β) εν συνεχεία, θα προσεγγιστεί η ταυτότητα του πρόσφυγα πριν και κατά την περίοδο μετεγκατάστασης τους στην Αθήνα, μέσω της χρήσης ποιοτικής μεθόδου. Συγκεκριμένα, ο κάθε πρόσφυγας συμμετείχε στην έρευνα δίδοντας μας πληροφορίες για τρία σημαντικά θέματα, αναφορικά με την ταυτότητα στην πόλη: την ζωή στην χώρα του, την διαδρομή του μέχρι να φτάσει στην Αθήνα και την σχέση του με τους ντόπιους κατοίκους
- γ) τέλος, θα διεξαχθούν τα αναγκαία συμπεράσματα που επεκτείνουν κατά πρωτότυπο τρόπο τα πορίσματα της ήδη υπάρχουσας βιβλιογραφίας.

+

2 Θεωρητικό Πλαίσιο

2.1 Η ταυτότητα

Ο άνθρωπος από την πρώτη μέρα της γέννησής του διαθέτει μια ορισμένη ταυτότητα η οποία διαμορφώνεται συνεχώς καθ' όλη την ύπαρξη του (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997). Η ταυτότητα του ανθρώπου επηρεάζεται στην αρχή από εξωτερικούς παράγοντες όπως η οικογένεια ή το κοινωνικό περιβάλλον. Η επιστήμη της ψυχολογίας αναφέρει πως η συγκρότηση της ταυτότητας συνδέεται αρχικά με τη μητέρα και εξελίσσεται μέσα από τους φορείς της οικογένειας, του σχολείου και των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Με αυτό τον τρόπο σταδιακά διαμορφώνονται διαφορετικές ταυτότητες γύρω από το παιδί (όπως αυτή του μωρού, του παιδιού, του μαθητή, του ενήλικα) οι οποίες με τη σειρά τους παράγουν ανάλογες ταυτότητες στα άτομα του περιβάλλοντος του παιδιού. Όλη αυτή η διαδικασία πραγματοποιείται όχι μόνο σε οικογενειακό επίπεδο, αλλά και σε κοινωνικό και πολιτισμικό αφού το παιδί σιγά σιγά εντάσσεται σε ομάδες (παραδείγματος χάρη η θρησκεία, των χρημάτων, των εμπειριών) με βάση τα κριτήρια που δημιουργούνται γύρω από αυτό. Παράλληλα, το παιδί αναπτύσσει την ταυτότητα του μέσα από την αυτοαναγνώριση (Lipiansky, 1993).

2.1.1 Η θεωρητική προσέγγιση της ταυτότητας

Πολλοί θεωρητικοί προσπάθησαν να απαντήσουν στο ερώτημα «τι είναι ταυτότητα». Χαρακτηριστικά, ο ψυχαναλυτής Erik Erikson (1968) αναφέρει πως η ταυτότητα συνδέεται με το αίσθημα ότι κάποιος είναι ο εαυτός του ενώ ταυτόχρονα ενοποιείται με τους άλλους. Ο Jacques Lacan έδωσε το παράδειγμα του καθρέφτη σύμφωνα με το οποίο, μέσω του καθρέφτη, το άτομο αναγνωρίζει τον εαυτό του, γεγονός που του πυροδοτεί ένα ευχάριστο συναίσθημα. Αυτή η αναγνώριση του εαυτού είναι μια συνεχόμενη διαδικασία κατά την διάρκεια της ζωής, η οποία δομείται μέσα από εικόνες. Ωστόσο, οι εικόνες που σχηματίζονται στο πέρασμα του χρόνου δημιουργούν τελικά στο υποκείμενο μια σύγχυση γύρω από την ταυτότητα του. Άρα, η ταυτότητα του ατόμου αναγνωρίζεται τόσο μέσα από το ίδιο του το σώμα, όσο και από έξω από αυτό• εδώ είναι που συντελείται η αναγνώριση από τους άλλους (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997).

Επίσης, ο φιλόσοφος G. W. F. Hegel στο ερώτημα «πώς αναγνωρίζει ο άνθρωπος την ταυτότητα του» απαντάει πως το άτομο προσδιορίζει την προσωπική του ταυτότητα από τους άλλους. Αυτός ο τρόπος είναι καταστροφικός για το άτομο, καθώς ο «άλλος» τού γίνεται απαραίτητος. Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί ότι το υποκείμενο που διαπραγματεύεται την ταυτότητα του μαζί με τους άλλους δεν το κάνει συνειδητά, ενώ σημαντική είναι και η γλώσσα του σώματος του, καθώς οι κινήσεις του σώματος γίνονται μέρος της ταυτότητας του ατόμου (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997). Αρκετοί άλλοι φιλόσοφοι έχουν δώσει ορισμό στην ταυτότητα. Ο Jean Paul Satre υποστηρίζει ότι «η ταυτότητα είναι οι Άλλοι», ενώ ο Michael Foucault αναφέρει ότι «η ταυτότητα είναι μια διαδρομή». Όπως ήδη έχει αναφερθεί, η ταυτότητα είναι μια νοητική κατασκευή που διαμορφώνεται συνεχώς στη ζωή του ατόμου. Η διαδικασία αυτή είναι για το άτομο μια διαρκής αναζήτηση στο χρόνο με τον εαυτό του και με τους άλλους. Η

ταυτότητα προσδιορίζεται από τη δράση του ατόμου και η διαμόρφωση της είναι επίπονη (Κωνσταντοπούλου, Μαράτου- Αλίπραντη, Γερμανός, & Οικονόμου, 2000).

Επιπρόσθετα, η κοινωνική ψυχολογία ορίζει την ταυτότητα ως μη δεδομένη αφού πρόκειται για μια άθροιση αναπαραστάσεων: το υποκείμενο αντιλαμβάνεται τις αλλαγές στο περιβάλλον του και οδηγείται στην προσαρμογή των αναπαραστάσεων πάνω στον εαυτό του. Βέβαια, κάποια άτομα δεν μπορούν να υποστούν αυτές τις αλλαγές λόγω ελλειπών γνώσης του εαυτού τους. Ωστόσο, όταν τα άτομα έχουν επαρκή αυτογνωσία προσαρμόζονται στις αλλαγές με επιτυχία. Η «ταυτοτική διεργασία» δημιουργεί στο υποκείμενο σκέψεις και αισθήματα σχετικά με την αναθεώρηση της πορείας της ζωής του, την ανασύνταξη της προέλευσης του ή την απάρνηση του από τους άλλους. Η μετατροπή της αναπαράστασης του εαυτού είναι ένα σύνθετο φαινόμενο διεργασίας του ψυχοκοινωνικού επιπέδου. Η εσωτερική μετατροπή γίνεται μέσα από την κοινωνική διαμόρφωση, κατά την οποία το άτομο διαβαίνει ένα στάδιο διεργασίας με τον εαυτό του. Αυτό θα τον κάνει να αποδεκτεί τον εαυτό του ή το αντίθετο. Η ταυτότητα αποτελεί το πυρήνα της ψυχοκοινωνικής διεργασίας. Επιπρόσθετα, ο Edmond Lipiansky (1992) αναφέρει πως ο όρος ταυτότητα έχει δύο διαφορετικές εκδοχές: κατά την πρώτη, υπάρχει ταυτότητα μεταξύ ιδίων ατόμων• κατά τη δεύτερη εκδοχή, ανάμεσα στα όμοια άτομα υπάρχει μια διαφοροποίηση (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997).

Εντούτοις, ο άνθρωπος έχει ανάγκη να έχει αλληλεπιδράσεις με τους άλλους καθώς όπως επισημαίνει και ο Αριστοτέλης είναι κοινωνικό ον. Ο Άλλος αποτελεί δομικό στοιχείο της προσωπικότητας μας. Ο Codol (1979) αναφέρει ότι η ανάγκη του ανθρώπου για κοινωνική αναγνώριση κατέδειξε τα δύο πρόσωπα του ανθρώπου. Συγκεκριμένα ο άνθρωπος πλάθει μια εικόνα σε σύγκριση με τους Άλλους. Μέσα στις κοινωνικές ομάδες διακρίνονται δύο ταυτότητες: η ατομική και η συλλογική. Οι ταυτότητες αυτές αλληλεπιδρούν η μια προς την άλλη (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997). Η ατομική ταυτότητα είναι μια εσωτερική ταυτότητα του υποκειμένου. Μέσα από την πάροδο του χρόνου μπορεί το υποκείμενο να αλλάξει περισσότερες ταυτότητες. Το άτομο τείνει να ενσωματώνεται σε συλλογικές οντότητες αλλά ταυτόχρονα να συγκροτείται διαφορετικά από τους Άλλους (Κωνσταντοπούλου Χρ. , Μαράτου-Αλίπραντη Α., Γερμανός Δ., 2000).

2.1.2 Η έννοια της ταυτότητας

Το ερώτημα «ποιος είσαι;» επιχειρεί να δώσει την απάντηση για το τι είναι η ταυτότητα του ανθρώπου και χαρακτηρίζεται από την εσωτερική του και εξωτερική του ταυτότητα. Είναι αυτή που πιστεύει ο ίδιος ο άνθρωπος πως έχει, αλλά και η ταυτότητα που πιστεύουν οι άλλοι πως έχει, είναι το μέσα και το έξω, ο εαυτός και οι άλλοι (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997).

Η έννοια της ταυτότητας μπορεί να κατανοηθεί μέσα από τον εαυτό και τους άλλους. Πιο συγκεκριμένα είναι το ψυχικό και το κοινωνικό κομμάτι του ανθρώπου, το μέσα και το έξω. Το μέσα ορίζεται ως ο εαυτός του και το έξω ορίζεται από τις κοινωνικές σχέσεις του. Εντούτοις, το υποκείμενο δεν παύει να συγκρούεται με τον εαυτό του για το ποιος είναι. Ωστόσο, κατανοεί τον εαυτό του ο άνθρωπος μέσα από την παρόρμηση του για ζωή ή όταν του συμβεί κάτι μοιραίο και ελπίζει στην ύπαρξη ζωής (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997).

Η ταυτότητα χαρακτηρίζεται ως μη σταθερή αλλά μεταβαλλόμενη, όπου τείνει να βρίσκεται πάντα σε μια διαδικασία. Το υποκείμενο συνεχώς προσαρμόζει εικόνες για το ποιος είναι, χωρίς πάντα να ισχύουν στην πραγματικότητα. Αυτή η διεργασία, είναι μια συνειδητή ενέργεια του υποκείμενου, ώστε να επιβάλει μια συγκεκριμένη ταυτότητα για να ικανοποιήσει το «κοινωνικό βλέμμα». Ακόμη, ένα χαρακτηριστικό της είναι η ιστορικότητα, διότι το κάθε υποκείμενο έχει μια προσωπική, οικογενειακή, εθνική ιστορία και με αυτό το τρόπο κατανοεί την ύπαρξη του. Συνεπώς, η ταυτότητα χαρακτηρίζεται ως απροσδιόριστη, ενώ στην διαδικασία της αποκάλυψης της δημιουργούνται ερωτήματα για τις κοινωνικές σχέσεις του υποκειμένου. Αυτό είναι το πεδίο μελέτης της κοινωνικής ψυχολογίας (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997).

Παράλληλα, η απεικόνιση της ταυτότητας κατασκευάζεται από την διαδικασία με το Εγώ, κατά ένα μέρος ασυναίσθητα στο χρόνο, ενώ η δημιουργία της γίνεται σε ψυχοκοινωνικά επίπεδα. Στο ψυχικό επίπεδο, το υποκείμενο ταυτίζεται από τις γονεϊκές σχέσεις και τις κοινωνικές του σχέσεις, διαμορφώνοντας Το Εγώ του. Ταυτόχρονα καθρεπτίζεται από αυτές τις σχέσεις, δημιουργώντας νέες ψυχικές θέσεις. Το ιδεώδες Εγώ διαμορφώνεται μέσα από την αυταρέσκεια και τις φανταστικές εικόνες για την απεικόνιση του εαυτού, όπου το υποκείμενο επιβάλλει συνεχώς αναπαραστάσεις για τον εαυτό του (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997).

Το υποκείμενο στο υπαρξιακό ερώτημα «Ποιός είμαι;» προσπαθεί να παραγάγει κάποιο νόημα για την ύπαρξη του, το οποίο χρονικά αλλάζει. Ταυτόχρονα, το υποκείμενο θέτει το ερώτημα αυτό και στους άλλους, οι οποίοι απαντούν συχνά με εκτενείς απεικονίσεις. Ο ψυχικός κόσμος του υποκειμένου χαρακτηρίζεται σαν ένας ελκυστικός και ταυτόχρονα ασαφής καθρέφτης. Το υποκείμενο παλεύει συνεχώς ανάμεσα στο μέσα και στο έξω και πολλές φορές το μέσα είναι πιο ξένο από το έξω. Αυτό το ψυχοκοινωνικό παιχνίδι δημιουργεί μια αμφίσημη και αβέβαιη ταυτότητα, διότι ο χρόνος την κάνει περίπλοκη, συνεχώς ασταθή και μεταβαλλόμενη. Οι λέξεις «Εγώ», «Εμένα», «Εγώ είμαι» αναδεικνύουν την ταυτότητα αλλά και την αβεβαιότητα της, προσθέτοντας το ερώτημα «τι είμαι» στο υποκείμενο. Βέβαια, αυτοί οι δυο βασικοί πυρήνες της ταυτότητας είναι αδιαχώριστοι και αμφίδρομοι. Στο ψυχικό επίπεδο το υποκείμενο αναζητά την αναγνώριση του και την αναπαράσταση του εαυτού του από τις

κοινωνικές σχέσεις. Η παραπάνω διαδικασία οδηγεί το υποκείμενο σε ένα δρόμο γεμάτο από κοινωνικές εμπειρίες για να κατορθώσει να αναπαραστήσει τον εαυτό του. Όλη αυτή η διαδρομή του υποκειμένου δημιουργεί, ξαναδημιουργεί και συγκροτεί την ταυτότητα του. Είναι η επίτευξη της απεικόνισης του εαυτού σε μια «κοινωνική αναγνωσιμότητα», όπου αυτή μπορεί να είναι μαγεμένη ή μοιραία. Η ερμηνευτική πλευρά της ταυτότητας χαρακτηρίζεται από «μεταβολές», εξωτερικές επιδράσεις, οι οποίες κάποιες φορές είναι αποδεκτές ή μη. Από την άλλη πλευρά, το υποκείμενο αναζητά την ύπαρξη του στο περιβάλλον του. Η διαδικασία της επίτευξης είναι ταυτόχρονα σταθερή αλλά και απρόβλεπτη, όμως το υποκείμενο είναι τελικά αυτό που την καθορίζει (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997).

2.1.3 Η ταυτότητα και ο εαυτός

Η ταυτότητα είναι ένας κύκλος σε τρεις δράσεις; τη γνώση, τη διεκδίκηση και την αναγνώριση. Ο όρος «γνώση» παραπέμπει στην αυτογνωσία, ο όρος «διεκδίκηση» και «αναγνώριση» στον τρόπο κοινωνικοποίησης με τους άλλους. Η ταυτότητα είναι μια σχέση του εαυτού και του κοινωνικού του κόσμου• δηλαδή η ταυτότητα αποτελείται από ένα σύνολο γνώσεων για τον εαυτό και το κοινωνικό του περιβάλλον (Χρυσόχοου, 2011).

Επιπρόσθετα, η συγκρότηση της ταυτότητας γίνεται μέσα από τις αναπαραστάσεις του εαυτού, οι οποίες είναι υποχρεωτικές, παροτρυντικές και αποδεκτές. Όσον αφορά την ατομική ταυτότητα δημιουργείται από «αποδεκτές και επιλεγμένες αναπαραστάσεις μέσα από ψυχικές και κοινωνικές δυναμικές του υποκειμένου». Η ταυτότητα τείνει να έχει πολλά πρόσωπα και αυτό εξαρτάται από το «πλαίσιο και το περιβάλλον» που περιτριγυρίζει το υποκείμενο και αυτή η διαφορετικότητα είναι γνώριμη στο υποκείμενο (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997).

Εντούτοις, η αποδοχή της διαφορετικότητας σημαίνει εναντίωση σε ένα κυρίαρχο σύστημα και ο βαθμός ανεκτικότητας προσδιορίζεται από την αμφισβήτηση. Ο άνθρωπος έχει την ανάγκη να ενώνεται με τους άλλους. Το να έχουμε μια ταυτότητα σημαίνει ότι μοιάζουμε με κάποιους ανθρώπους αλλά ταυτόχρονα είμαστε διαφορετικοί από κάποιους άλλους. Η ταυτότητα έχει μια αμφίδρομη σχέση με την διαφορετικότητα, αλλά αποτελεί και κομβικό σημείο της κοινωνικής διασύνδεσης. Ο προσδιορισμός της ταυτότητας στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και ιδιαίτερα με την εξέλιξη της τεχνολογίας επαναπροσδιορίζεται. Όσο το άτομο αποδέχεται τις διαφορετικότητες του άλλου η συνύπαρξη επιτρέπει μια ισορροπημένη ενσωμάτωση (Κωνσταντοπούλου Χρ., Μαράτου- Αλίπραντη Λ., Γερμανός Δ., 2000)

Ο άνθρωπος κατά την διάρκεια της ζωής του παίζει πάρα πολλούς ρόλους, κάποιες φορές συνειδητά και κάποιες ασυνείδητα. Μέσα από αυτή την διαδικασία αναγνωρίζει τόσο τον άλλο όσο και τον εαυτό του. Ο άνθρωπος αγωνίζεται να ανταποκριθεί σε όλους αυτούς τους ρόλους και εκεί συναντά τον πραγματικό του εαυτό, τείνει δηλαδή να δημιουργεί μια εικόνα του εαυτού του στους άλλους. Η ταύτιση του ατόμου σε ένα συγκεκριμένο ρόλο εμπλέκει το άτομο σε κοινωνικές ομάδες ή σε κοινωνικές αλληλεπιδράσεις (Goffman, 2006). Ο άνθρωπος ταυτίζεται με το εγώ του, πιο

συγκεκριμένα με τον εαυτό του και με τους άλλους μέσα από κοινωνικά συστήματα. Ένας άνθρωπος μπορεί να συμμετέχει σε πολλά κοινωνικά συστήματα, όπως είναι η θρησκεία, η δουλειά, μια εθελοντική οργάνωση, κ.ο.κ. Η αναπαράσταση του εαυτού κατασκευάζεται μέσα από την ερμηνεία του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος. Όταν όμως ένα άτομο ή μια κοινωνική ομάδα είναι διαφορετική δημιουργούνται καινούργιες αποστάσεις και αρνητικά στερεότυπα, όπως η ξενοφοβία και ο ρατσισμός (Ναυρίδης & Χρηστάκης, 1997).

Ο άνθρωπος κατανοεί τον εαυτό του μέσα από την κοινωνικοποίηση του με τους άλλους, έτσι αποκτά γνώση για τον εαυτό του και αυτή η γνώση μετασχηματίζεται σε ένα πιο μεγάλο κύκλο, την ταυτότητα. Η αναζήτηση και η μάχη για την κοινωνική αναγνώριση γίνονται ουσιαστικά στοιχεία για την ανάπτυξη του εαυτού, το να μην έχεις κοινωνική αναγνώριση σημαίνει πως δεν έχεις υπάρξει (Reicher & Hopkins, 1996).

Επιπρόσθετα, ο Goffman μέσα από τις θεωρίες του για την κοινωνική σύγκρουση, παραλλήλισε το θέατρο με τη ζωή και ταυτόχρονα τον άνθρωπο σαν ηθοποιό στην δική του την ζωή. Καθημερινά ο άνθρωπος μεταμφιέζεται για τους άλλους, από τις αλληλεπιδράσεις του με αυτούς δίνει μια παράσταση για το τι πραγματικά είναι, καταλήγοντας στο τέλος να είναι ένας άλλος ακόμη και για τον ίδιο του τον εαυτό. Ως υποκείμενα εμείς προσδιορίζουμε τι θέλουμε να δείχνουμε στους άλλους και τι όχι. Επιβάλλουμε στον εαυτό μας μια κατασκευασμένη ταυτότητα υπό το βλέμμα των άλλων και αυτό ορίζεται με τον όρο κοινωνικό βλέμμα. Η αναπαράσταση του εγώ είναι μια χρονική και υποκειμενική αναπαράσταση της ταυτότητας. Ακόμα και η έκφραση «είμαι ο εαυτός μου» τείνει να παρουσιάζει ένα αίσθημα αβεβαιότητας, με ένα ερώτημα σε ποια στιγμή είμαστε πραγματικά ο εαυτός μας σε όλες αυτές τις αλληλεπιδράσεις μας με τους άλλους. Η αντίληψη που δημιουργείται για μια παράσταση τείνει να έχει άμεση σχέση με το χωροχρόνο. Στον κάθε χώρο προβάλλονται συγκεκριμένες αντιλήψεις. Έτσι το άτομο δημιουργεί συγκεκριμένες παραστάσεις και εντυπώσεις σε σχέση με την περιοχή. Επίσης δημιουργούνται συγκεκριμένα πρότυπα ευπρέπειας. Ο τόπος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις αλληλεπιδράσεις των ατόμων (Goffman, 2006).

2.1.4 Πρόσφυγες, Ταυτότητα και εξωτερική πραγματικότητα

Σύμφωνα με τον επίσημο ορισμό για τους πρόσφυγες από τον UNHCR, «πρόσφυγας είναι κάποιος που έχει αναγκαστεί να εγκαταλείψει τη χώρα του εξαιτίας διώξεων, πολέμου ή βίας. Ένας πρόσφυγας έχει βάσιμο φόβο δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα. Πιθανότατα, δεν μπορούν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους ή φοβούνται να το κάνουν. Ο πόλεμος και η εθνοτική, φυλετική και θρησκευτική βία αποτελούν κύρια αίτια προσφύγων που εγκαταλείπουν τις χώρες τους».

Οι πρόσφυγες βιώνουν τον αποχωρισμό και αυτό προκαλεί πόνο, ένας είδος πένθους, απώλεια και ταυτόχρονα ένα ταυτοτικό τραύμα. Η καινούργια ζωή τους προκαλεί νοσταλγία και ελπίδα για επιστροφή, προσπαθούν να ισορροπήσουν στο παρελθόν και το μέλλον. Επιπλέον, είναι αντιμέτωποι με το φόβο της διαφορετικότητας στο καινούργιο περιβάλλον. Είναι γνωστό πως οι πρόσφυγες στο καινούργιο περιβάλλον έχουν διαφορετική απασχόληση από ότι στην χώρα τους και αυτό προκαλεί

ψυχολογικές διαταραχές, όπως αυτοϋποτίμηση. Παράλληλα, οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν προβλήματα επικοινωνίας λόγω της διαφορετικής γλώσσας αλλά και τους κοινωνικούς κώδικες, με αποτέλεσμα να ζουν την κοινωνική περιθωριοποίηση, που μπορεί να οδηγήσει σε αυτό που ο Ναυρίδης ονομάζει «κλωνισμό της ταυτότητας» (Ναυρίδης, 1997).

«Η διαδικασία συγκρότησης της ταυτότητας, σε ένα πλαίσιο κοινωνικής αστάθειας» –όπως αναφέρει ο Ναυρίδης– «μπορεί να καταστεί ιδιαίτερα εύθραστη». Η ανασυγκρότηση της ταυτότητας του πρόσφυγα θα εξαρτηθεί από το κοινωνικό ψυχικό του κομμάτι και από το κατά πόσο το «καινούργιο περιβάλλον» θα τον αποδεχθεί. Παρόλ' αυτά σημαντικό ρόλο παίζει το αν οι ίδιοι θέλουν να προσαρμοστούν στο καινούργιο περιβάλλον και μπορούν να αποδεχτούν αυτή την ετερότητα με τον άλλο• αλλιώς θα υπάρξουν και από τις δυο πλευρές αρνητικά συναισθήματα όπως ξενοφοβία (Ναυρίδης, 1997).

Επιπρόσθετα, η τραυματική εμπειρία δημιουργεί πολλές αλλαγές στην εξωτερική και εσωτερική πραγματικότητα και αυτό δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα στην ταυτότητα. Όταν η ταυτότητα του ατόμου διαταράσσεται, τότε βρίσκεται σε απειλή. Αυτό φαίνεται εντονότερα όταν αλλάζουν οι κοινωνικές συνθήκες του ανθρώπου. Το άτομο τείνει να πρέπει να αναδόμησει την γνώση του για τον εαυτό και να προσπαθήσει να προσαρμοστεί στο άγνωστο. Σε αυτή την προσαρμογή, ο άνθρωπος αντιδρά με διάφορες συμπεριφορές για να κρατήσει αυτό που είχε, να κρατήσει την ταυτότητα του. Τείνει, δηλαδή, να θέλει να κρατήσει τον εαυτό του και όχι να προσαρμοστεί στο άγνωστο (Chryssochoou, 2003).

Μια από τις έρευνες που έχουν ασχοληθεί με το θέμα της μετανάστευσης και της ταυτότητας είναι αυτή της Τριανταφυλλοπούλου. Η έρευνα ασχολείται με την Ελληνική κοινότητα Μπαχά'ι και δομείται πάνω σε τρεις θεματικές: τη Μετανάστευση, τη Μεταστροφή και την Ελληνική Εθνική Ταυτότητα και σχέσεις με το κράτος. Με τον όρο μεταστροφή, η ερευνήτρια εννοεί την στροφή προς μια άλλη θρησκευτική προσέγγιση. Η ερευνήτρια επεξηγεί τι σημαίνει η πίστη Μπαχά'ι αλλά και όλη την ιστορική διαδρομή της. Η εμπειρική έρευνα διήρκεσε έξι μήνες από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Ιούλιο του 2008. Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε ποιοτική μεθοδολογία και βασίστηκε σε συνεντεύξεις μαγνητοφωνημένες ενώ υπήρξε οδηγός συνέντευξης που δεν λειτούργησε περιοριστικά. Σκοπός της έρευνας ήταν να κατανοήσει τις σημασίες και τα νοήματα που αποδίδουν οι πρόσφυγες για την πίστη τους στην πραγματικότητα. Η έρευνα αφορούσε όλη την κοινότητα. Η ερευνήτρια ανέπτυξε μια φιλική σχέση με τους συνεντευξιζόμενους, και πίστευε πως τα άτομα αυτά συνεισέφεραν σημαντιά στην πορεία της κοινότητας. Οι συνεντεύξεις έγιναν σε διάφορους χώρους. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα είχαν ηλικία 30 μέχρι 82 και κατείχαν ανώτατη μόρφωση. Οι συνεντεύξεις έγιναν σε 19 άτομα. Επίσης, η έρευνα βασίστηκε στο Ιστορικό Αρχείο της Κοινότητας αλλά το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας ήταν η συμμετοχική παρατήρηση. Η ερευνήτρια είχε ενεργή δραστηριότητα στην Κοινότητα. Το αποτέλεσμα της έρευνας φανέρωσε την θετική σχέση με την μεταστροφή για την Κοινότητα Μπαχά'ι αλλά και την αρνητική σχέση με την ανανοηματοδότηση της εθνικής ταυτότητας εκ μέρους των Ελλήνων Μπαχά'ι. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι χρειάζεται περισσότερη έρευνα, κυρίως στην δοκιμή των αναλυτικών κατηγοριών (Τριανταφυλλοπούλου, 2008).

Σε μια άλλη σχετική έρευνα, η Ειρήνη Χρίστου ασχολήθηκε με την θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων των προσφύγων για την τεχνολογία. Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνήσει την σχέση των μεταναστών με την τεχνολογία και τον ρόλο που αυτή παίζει στην καθημερινότητα και την μετακίνηση τους. Η μεθοδολογία της έρευνας βασίστηκε σε ημιδομημένες συνεντεύξεις, δηλαδή ανοιχτού και κλειστού τύπου ερωτήσεις, ενώ οι συνεντευξιαζόμενοι ήταν δέκα πρόσφυγες που διαμένουν στην Αθήνα. Οι ερωτήσεις επικεντρώθηκαν στην ενασχόληση των προσφύγων με την τεχνολογία και τη συναισθηματική τους επένδυση σε αυτή, τόσο κατά την περίοδο που βρίσκονταν στην χώρα τους, όσο και κατά την μετακίνηση και τη διαμονή τους στην Ελλάδα. Ο τρόπος ανάλυσης των συνεντεύξεων έγινε με ποιοτική θεματική ανάλυση περιεχομένου και το αποτέλεσμα της έρευνας κατέδειξε την έντονη σχέση της τεχνολογίας στη ζωή των προσφύγων, καθώς οι πρόσφυγες θεωρούν τα τεχνολογικά επιτεύγματα ως το κυρίαρχο μέσο επικοινωνίας με τις οικογένειες τους (Χρήστου, 2016).

2.2 Η πόλη

Η πόλη έχει μια αξία διαχρονική, καθότι η ιστορία της ξεκίνησε μέσα από την ύπαρξη του ανθρώπου. Η πόλη αναπτύσσεται συνεχώς, αλλά ταυτόχρονα έχει τη δυνατότητα να καταστρέφεται και να αναπλάθεται. Όπως αναφέρει ο Σερτώ : «Η επιθυμία του ανθρώπου να δει την πόλη γεννήθηκε προτού αποκτήσει τα μέσα για να την ικανοποιήσει» (Σερτώ, 2010).

Στον 21ο αιώνα η πόλη διαμορφώνεται βάσει κοινωνικοοικονομικών και πολιτικών στρατηγικών για αυτόν το λόγο ορίζεται ως αστική. Κύρια χαρακτηριστικά της είναι η πολεοδομία της, τα μέσα μεταφοράς της, τα κτήρια της. Πλείστες φορές την κατακλύζει ένα κυκλοφοριακό χάος με πλήθη ανθρώπων που μετακινούνται. Ο άνθρωπος περπατάει στην πόλη του χωρίς να την αντιλαμβάνεται. Ένα είδος τύφλωσης τον καθιστά άγνωστο στην ίδια του την πόλη. Όμως, η κάθε μέρα του ανθρώπου μέσα στην πόλη έχει μια διαφορετικότητα, αυτή που είναι ορατή, αλλά και αυτή που παραμένει αόρατη (Σερτώ, 2010).

Το περπάτημα είναι μια καθημερινή πρακτική του ανθρώπου, κατά την οποία δημιουργεί διαδρομές και χάρτες, διαμορφώνοντας τον τρόπο που αντιλαμβάνεται τελικά κανείς την πόλη του. Χαρακτηριστικό γνώρισμα της πεζοπορίας είναι ότι χωρίζεται στο παρόν, στο ασυνεχές και στο φατικό. Το «περπατώ» σημαίνει πως ο άνθρωπος έχει ένα τελικό προορισμό μέσα στην πόλη, δηλαδή τόπο. Η μετακίνηση του αυτή ονομάζεται «κοινωνική εμπειρία», διότι το «περπατώ» οδηγεί σε συναντήσεις με τον άλλο, σε κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Οι πράξεις του ανθρώπου καθορίζονται στο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Η πόλη καθορίζεται από τρεις συμβολισμούς: το θρύλο, την ανάμνηση και το όνειρο στο αστικό σύστημα. Η πόλη έχει δικές της αναμνήσεις και δικούς της προσδιορισμούς, όπως: «Εδώ, υπήρχε ένας φούρνος», «Εκεί είχε ένα μπαρ», «Πιο κάτω είναι ένα πάρκο», αλλά και στιγμές του ανθρώπου, όπως: «Εδώ νιώθω ωραία». Η σχέση που έχει το άτομο με την πόλη του είναι συναισθηματική, την κουβαλάει μέσα του σαν μια κινητή πόλη (Σερτώ, 2010).

Παράλληλα, η κάθε δραστηριότητα του ανθρώπου αφήνει ένα σημάδι στην πόλη. Οι κανονισμοί της πόλης είναι ένας διαφορετικός κόσμος για τον τρόπο που αντιλαμβάνεται κανένας την πόλη του, αλλά και ταυτόχρονα και για τον τρόπο που την εκμεταλλεύεται. Η κάθε πόλη κρύβει τα δικά της μυστικά. Όπως και οι άνθρωποι κρύβουν τα δικά τους μυστικά στην πόλη. Η πόλη είναι κατακλυσμένη από δρόμους με ιστορία και διαφορετικές κοινωνικές αναπαραστάσεις, με διαφορετικά ονόματα που παραπέμπουν, ταξιδεύουν και εντέλει ορίζουν πρακτικές. Η πόλη είναι από μόνη της ένας χώρος μεταμφιέσεων για κάθε άνθρωπο που ζει σ' αυτή. Άλλοι απλά την παρατηρούν, άλλοι απλά τη χρησιμοποιούν ανάλογα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες που τους προσφέρει. Κάθε σημείο της πόλης είναι κάτι διαφορετικό για το άτομο. Το εκεί απ' το εδώ είναι διαφορετικό. Κάθε σημείο έχει διαφορετικό αποτύπωμα στον κάθε άνθρωπο, αλλά και κάθε άνθρωπος αφήνει το ξεχωριστό του αποτύπωμα στην πόλη του. Πρόκειται για ένα χώρο επικοινωνίας, όπου το κάθε άτομο επενδύει με τις πρακτικές του και τον αναζητά στην καθημερινότητά του (Σερτώ, 2010).

Επιπρόσθετα, η πόλη χαρακτηρίζεται ουτοπική από τον άνθρωπο και αυτό αποτυπώνεται με τρεις διαφορετικούς διαχωρισμούς: 1) ο άνθρωπος δημιουργεί ένα

δικό του χώρο με φυσική, σωματική και πολιτική μόλυνση, 2) είναι ένα κατασκεύασμα του τώρα και του συγχρονικού συστήματος και ταυτόχρονα έχει ρίζες της παράδοσης, με αποτέλεσμα να δημιουργείται συνεχώς η ιστορία της, και 3) η πόλη πιθανόν να ανήκει σε ένα πολιτικό μοντέλο, όπου οι λειτουργίες της και οι σχεδιασμοί της αποδίδονται σε διαφορετικές ομάδες ανθρώπων, έργα (Σερτώ, 2010).

Η πόλη διαχρονικά είναι το εποικοδομητικό θέμα θρυλικών πολιτικών συζητήσεων, κανένας όμως δεν μπορεί να τη διαχειριστεί χωρίς να κρατήσει τη σχεσιακή επιφάνεια με την πόλη του. Τα ΜΜΕ καλύπτουν τα γεγονότα της. Η διαχείριση της πόλης διαμορφώνεται μέσα από τον ατομικό και συλλογικό τρόπο, βασισμένη σε «θέαμα» και διάφορες διοργανώσεις. Με τον όρο θέαμα ορίζονται οι διάφορες εκδηλώσεις και γεγονότα που γίνονται στην πόλη για τη διασκέδαση των πολιτών της. Από την άλλη πλευρά, η εμφάνιση καινούργιων δημιουργημάτων μέσα στην πόλη υποδηλώνει ότι υπήρξε συντονισμός, δράση και υλοποίηση μιας απόφασης μιας ομάδας ανθρώπων για ένα συγκεκριμένο σκοπό (Σερτώ, 2010).

2.2.1 Η Αθήνα ως τόπος συγκρότησης της ταυτότητας των προσφύγων

Η Αθήνα είναι μια διαχρονική πόλη και χαρακτηρίζεται ως σύμβολο του ευρωπαϊκού πολιτισμού από την εποχή του Αδριανού. Κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας, πρωτεύουσα ήταν η Κωνσταντινούπολη και η Αθήνα αποτελούσε μια μικρή πόλη με σημαντικά σημεία την Ακρόπολη, την Πλάκα, το Μοναστηράκι και το Ψυρρή. Αυτό σταδιακά άλλαξε με τη διάνοιξη των οδών Ερμού, Αιόλου και Αθηνάς. Το 1834, η Αθήνα γίνεται η καινούργια πρωτεύουσα της Ελλάδας και η πόλη ζει μια περίοδο νεοκλασικισμού. Αξιοποίησε την αρχαιοελληνική κληρονομιά της με αποκορύφωμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 και διακρίθηκε ως «ένα διακύβευμα ενός παγκοσμιοποιημένου πολιτισμού». Έπειτα, όμως, μετά τους Ολυμπιακούς αγώνες το δημόσιο χρέος αυξήθηκε και η Αθήνα μέχρι σήμερα βρίσκεται στην οικονομική κρίση και στη λιτότητα (Λεοντίδου, 2017).

Η πόλη αποτελείται από δρόμους με ονόματα και ο κάθε δρόμος έχει τη δική του ταυτότητα, η οποία αναγνωρίζεται από τους κατοίκους. Τα ονόματα παραπέμπουν, ταξιδεύουν και καθορίζουν τις πρακτικές των ανθρώπων. Η πόλη συμβολίζεται από τόπους του λόγου που δεν τηρούν την τακτική πολεοδομία αλλά το θρύλο, την ανάμνηση και το όνειρο. Το ταξίδι στους δρόμους είναι μια εξερεύνηση ανάμεσα στο παρελθόν, στο παρόν και στο μέλλον (Σερτώ, 2010).

Η Αθήνα είχε στην αρχή τις βασικές περιοχές οι οποίες βρίσκονταν γύρω από την Ακρόπολη, δηλαδή την Πλάκα, το Μοναστηράκι και το Ψυρρή. Αργότερα, οι νέες οδοί ήταν η Ερμού, η Αιόλου και η Αθηνάς. Το 1886, στην οδό Αθηνάς δημιουργείται η κεντρική Δημοτική Αγορά. Το κέντρο της Αθήνας ορίζεται από το τρίγωνο Ομόνοια, Σύνταγμα και Γκάζι. Ανάμεσα στην διασταύρωση της οδού Αθηνάς και Αιόλου, στο βάθος, βρίσκεται ο βράχος της Ακρόπολης. Η Ακρόπολη θεωρείται το έμβλημα της Αθήνας, καθώς συμβολίζει τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό και την παγίωση της Δημοκρατίας. Σημαντικό ιστορικό γεγονός αποτελεί η συντήρηση του μνημείου, με αποκορύφωμα το γεγονός ότι το 1975 η Ευρωπαϊκή Ένωση κηρύσσει αυτή τη χρονιά

Έτος Ευρωπαϊκής Κληρονομιάς και από τότε λειτουργεί Επιτροπή Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης (Ρωπαΐτου, 2017).

Επίσης, η περιοχή του Ψυρρή προσδιορίζεται από τις οδούς Ευριπίδου, Αθηνάς, Ερμού, Πειραιώς και Αγίων Ασώματων. Ονομάστηκε έτσι από ένα Ψαριανό που διέμενε στη περιοχή. Αυτή τη στιγμή, η περιοχή είναι μια πολυσύχναστη περιοχή, ενώ η Γερανίου είναι πλέον πιο υποβαθμισμένη λόγω πολεοδομικών μελετών. Η Γερανίου είναι μια οδός που καθορίζεται από τις οδούς Αθηνάς, Ευριπίδου, Επικούρου και Πειραιώς. Σε αυτή την οδό είναι το Δημαρχείο Αθηνών, το τυπογραφείο του περιοδικού Ρομάντσο, η Βαρβάκειος Αγορά, η πλατεία Θεάτρου και η Διπλάρειος Σχολή. Την ονομασία της την πήρε από ένα πηγάδι που βρισκόταν εκεί και χρειάζονταν γεράνι για να αποσπαστεί νερό (Ρωπαΐτου, 2017).

Ακόμη, μια ιστορική οδός της Αθήνας είναι η οδός Ευριπίδου, διότι βρίσκεται ανάμεσα στον Ψυρρή και τη Γερανίου (άρα ανάμεσα στην παλιά και καινούργια πόλη), ενώ ταυτόχρονα θέτει τα όρια μεταξύ της Σταδίου και της Πειραιώς. Ολοκληρώθηκε περίπου το 1840 και πήρε την ονομασία της από τα εγκαίνια του θεάτρου Μπούκουρα. Φυσικά οι γύρω δρόμοι επηρεάστηκαν από την παρουσία του θεάτρου και πήραν την ονομασία τους από τις ελληνικές τραγωδίες, όπως οι δρόμοι Μενάνδρου, Σοφοκλέους, Αισχύλου και Αριστοφάνους. Η οδός Ευριπίδου ξεκινά από την Πλατεία Άγιοι Θεόδωροι και τελειώνει στην Πλατεία Ελευθερίας και έχει μια εμπορική μορφή μέχρι σήμερα, αφού διακοσμείται από τις πλατείες των Άγιων Θεοδώρων, του Ιερού Λόχου και της Ελευθερίας. Χαρακτηρίζεται από τους κατοίκους της ως μια ιστορική οδός και, κυρίως, μια οδός που καλύπτει όλες τις αισθήσεις του ανθρώπου. Σήμερα, η Ευριπίδου είναι μια συμβολική οδός και έχει αποφασιστεί να αποτελεί χώρο παραδοσιακού εμπορίου (Ρωπαΐτου, 2017).

Ακολούθως, η οδός Πατησίων καλύπτεται από 6 πλατείες: την Πλατεία Λαυρίου, την Πλατεία Βικτώριας, την Πλατεία Αιγύπτου, την Πλατεία Αμερικής, την Πλατεία Κολιάτσου και την Πλατεία Αγίου Λουκά. Η πλατεία Λαυρίου είναι μεταξύ των οδών Βεραντζέρου Χαλκοκονδύλη και, ως σήμερα, έχει ένα λαϊκό χαρακτήρα και είναι «εγγραφόμενη ως συγκοινωνιακό τοπόσημο της πόλης». Η πλατεία Βικτωρίας βρίσκεται στις οδούς Γ' Σεπτεμβρίου, Ελπίδος και Αριστοτέλους και δημιουργήθηκε το 1867. Η πλατεία πήρε το όνομα της προς τιμή της βασίλισσας της Αγγλίας Βικτώριας. Σήμερα η πλατεία είναι σε παρακμή. Η οδός Γ' Σεπτεμβρίου βρίσκεται εκεί που είναι το κτήριο του ΟΤΕ. Η πλατεία Αιγύπτου είναι στο σταυροδρόμι των οδών Αλεξάνδρα και Πατησίων, το όνομα της το πήρε από την Αίγυπτο, η οποία φιλοξένησε την ελληνική κυβέρνηση το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η πλατεία Αμερικής περιτριγυρίζεται από τις οδούς Πατησίων, Μηθύμνης, Λευκωσίας και Σπάρτης. Είναι μια πλατεία με πλήθος μεταναστών. Η πλατεία Κολιάτσου περιτριγυρίζεται από τις οδούς Πατησίων, Σίφνου, Αγίου Λουκά και Καλλινίκου. Η πλατεία Αγίου Λουκά διατηρείται ως περίβολος ναού και περιτριγυρίζεται από τις οδούς Πατησίων, Καμπούρογλου και Αγίου Λούκα (Γιοχάλας, 2017).

Επιπρόσθετα, ακόμη μια ιδιαιτερότητα που χαρακτηρίζει τους δρόμους της Αθήνας είναι το φαινόμενο των κυκλωμάτων της επαιτείας. Αυτό το φαινόμενο προϋπήρχε και αυξήθηκε μέσα από τα δίκτυα εκμετάλλευσης και εμπορίας ανθρώπων εντός της χώρας αλλά και άλλων ευρωπαϊκών και διεθνή δικτύων. Μια σχετική έρευνα του κ. Κούζα για το φαινόμενο της επαιτείας στην σημερινή Αθήνα κατέδειξε πώς όσοι ζητιανεύουν

νώθουν ενεργοί στην κοινωνία και κάποιοι θεωρούν πώς είναι βασικός τρόπος επιβίωσης διότι προτιμάνε να μην δουλεύουν, αλλά να ζητιανεύουν. Η ίδια έρευνα έδειξε πώς η οικονομική κρίση αύξησε την επαιτεία (Κούζας, 2017).

2.2.2 Η πόλη Αθήνα, οι Αθηναίοι και οι Πρόσφυγες

Η πόλη διαμορφώνεται με βάση τις ανάγκες των ανθρώπων της, οι οποίοι με τη σειρά τους διαμορφώνουν την καθημερινότητα και τις συνήθειες τους με κέντρο την πόλη. Ο Έρασμος, μάλιστα, παρομοίωσε την πόλη με μοναστήρι, καθώς και τα δυο συγκροτούνται με βάση τις ανάγκες των ανθρώπων τους. Οι πόλεις δημιουργούνται από ανθρώπους με αβέβαιο μέλλον. Η ανθρώπινη αυτή αβεβαιότητα μεταφέρεται και στις πόλεις και οι πρόσφυγες για να προσαρμοστούν στο καινούργιο «σπίτι» εξαρτώνται από τους ντόπιους της κάθε πόλης. Συνοψίζοντας, οι τρεις πυρήνες (πόλη, κάτοικοι, πρόσφυγες) έχουν μια αβέβαιη αλληλεξάρτηση. Η πόλη καθίσταται ένας πολιτιστικός χώρος, ένας χώρος διακριτός, σταθερός που ανήκει στο υποκείμενο. Είναι το δικό του «εγώ» στην καθημερινότητα του και ένας χώρος επικοινωνίας, όπου δρα και επενδύει το κάθε άτομο με τις πρακτικές του (Σερτώ, 2010).

Το πεδίο έρευνας είναι η Αθήνα, μια πόλη στην οποία υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός προσφύγων. Δεν μπορεί να εξακριβωθεί ο ακριβής αριθμός των προσφύγων που διαμένουν στην Αθήνα, διότι δεν έχει γίνει κάποια επίσημη καταγραφή τους. Όμως, με βάση τα στατιστικά στοιχεία της Υπηρεσίας Ασύλου του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, από τις 7.6.2013 έως τις 28.2.2018 έχουν κάνει αίτηση για άσυλο 42 834 άτομα μόνο στην Αττική. Επίσης, οι κύριες χώρες προέλευσης των προσφύγων στην Ελλάδα είναι η Συρία με 49 953 άτομα, το Πακιστάν με 18 766, το Αφγανιστάν με 17 063 και το Ιράκ με 15 419 άτομα (Αιτήσεις Ασύλου -Τοποθεσία Καταγραφής Αιτήσεις Ασύλου -Χώρες προέλευσης, 2013).

Παράλληλα με τα προαναφερόμενα, το γεγονός ότι η Αθήνα είναι η πρωτεύουσα της Ελλάδας, μιας χώρας με σοβαρά οικονομικά προβλήματα, θεωρείται πως δυσχεραίνει την προσαρμογή των προσφύγων με τους άλλους - Αθηναίους. Με βάση την τελευταία καταμέτρηση των ποσοστών ανεργίας που έχει κάνει η Eurostat για το 2017, η Ελλάδα βρίσκεται στην κορυφή της ανεργίας με ποσοστό 20,7%, ενώ το 40,8% των ανέργων είναι νέοι (Eurostat, 2018).

Επιπρόσθετα, ο τόπος διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις των δύο πλευρών (Goffman, 2006). Σε μια σχετική έρευνα που διεξήγαγε το Παρατηρητήριο Αθηνών για τους πρόσφυγες και μετανάστες τον Δεκέμβριο του 2016, οι Αθηναίοι σε ποσοστό 32% αναφέρουν ότι οι πρόσφυγες έχουν δημιουργήσει πρόβλημα στην περιοχή/ γειτονιά τους, οι Αθηναίοι στην ερώτηση αν διαμένουν πρόσφυγες στην γειτονιά που ζούνε απαντούν «να» σε ποσοστό 44% και σε ποσοστό 61% πως έχει αυξηθεί ο αριθμός των προσφύγων στη γειτονιά τους. Στο ερώτημα ποια είναι τα κυριότερα προβλήματα που δημιουργεί η εγκατάσταση των προσφύγων έχει καταγραφεί σε 55% η εγκληματικότητα, σε 40% η καθαριότητα, σε 25% οι δυσκολίες συνύπαρξης και 27% η παραβατικότητα. Στο ερώτημα αν οι

πρόσφυγες μπορούν να ενσωματωθούν στην Ελληνική Κοινωνία το 54 % αναφέρει πως δεν μπορεί να ενσωματωθεί και το 28% πως μπορεί (Δήμος Αθηναίων, 2017).

Συνοψίζοντας, η ίδια η πόλη, η Αθήνα, καθώς και οι Αθηναίοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ταυτότητα του πρόσφυγα. Οι πρόσφυγες δεν αντιλαμβάνονται με τον ίδιο τρόπο την Αθήνα αφού δεν γνωρίζουν τους κανόνες και τρόπους επικοινωνίας της πόλης όπως οι Αθηναίοι. Έτσι τίθεται το βασικό ερώτημα της έρευνας αυτής σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσεται η ταυτότητα του πρόσφυγα στην Αθήνα.

3 Μεθοδολογία Έρευνας

3.1 Ταυτότητα της έρευνας

Στην παρούσα μελέτη έχει ακολουθηθεί η ποιοτική μεθοδολογία έρευνας, καθώς θεωρήθηκε –με βάση και την βιβλιογραφική επισκόπηση– ως η καταλληλότερη για την διερεύνηση της ταυτότητας των προσφύγων όσον αφορά την εξερεύνηση της ταυτότητας των προσφύγων. Η ποιοτική έρευνα θεωρείται ερμηνευτική, καθώς επεξηγεί τα βιώματα του κοινωνικού κόσμου βασιζόμενη σε μια πιο ελαστική και ευαίσθητη προς το ανθρώπινο ον μέθοδο. Επίσης, δεδομένου ότι η προσφυγιά συνιστά κοινωνικό φαινόμενο, η ποιοτική έρευνα εκτιμάται ως η καταλληλότερη μεθοδολογία αφού απαντά ερωτήματα που προάγουν την καλύτερη κατανόηση των κοινωνικών φαινομένων (Mason, 2003).

Συγκεκριμένα, η συλλογή πληροφοριών έχει βασιστεί σε ημι-δομημένες συνεντεύξεις, δηλαδή –όπως αναφέρει και ο Burgess (1989)– «συζητήσεις με σκοπό». Η διεξαγωγή τους πραγματοποιήθηκε με συζήτηση «πρόσωπο με πρόσωπο» με το συνεντευξιζόμενο, και όχι με την διαδικασία τυποποιημένων ερωτήσεων. Ο λόγος επιλογής αυτού του είδους ποιοτικής μεθόδου ήταν η ανάγκη για βαθύτερη αντίληψη για την κατανόηση των εμπειριών των ανθρώπων αυτών, η οποία αγγίζει τα όρια της «ενσυναίσθησης». Να σημειωθεί ότι η υποφαινόμενη γνώριζε πως οι πρόσφυγες είναι μια ευάλωτη ομάδα και ήταν προετοιμασμένη να αντιμετωπίσει κάθε πιθανή εξέλιξη που θα προέκυπτε (Mason, 2003).

Η αρχική δομή της συνέντευξης περιείχε ένα διάγραμμα ροής στο οποίο υπήρχε η δυνατότητα τροποποίησης ανά πάσα στιγμή με αρκετές θεματικές.

3.1.1 Πλαίσιο και συμμετέχοντες στην έρευνα

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα και τα πρόσωπα που κλήθηκαν σε συνέντευξη διαμένουν στο κέντρο της πρωτεύουσας. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι πρόσφυγες κατοικούν πέρι των πλατειών Βικτωρίας και Ομονοίας. Οι συνεντευζιάζόμενοι είναι στο σύνολο δέκα: πέντε γυναίκες και πέντε άντρες ηλικίας 19 μέχρι 33 χρονών. Πρόκειται για πρόσφυγες από το Ιράν, το Ιράκ, το Αφγανιστάν και τη Συρία. Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν σε διάφορα μέρη στο κέντρο της Αθήνας (σε τοποθεσίες που είχαν επιλέξει οι ίδιοι οι πρόσφυγες, κυρίως σε καφετέριες) και διεξήχθησαν σε διάστημα ενός περίπου μήνα (31/1/2018 μέχρι 2/3/2018). Σε αυτή την χρονική διάρκεια πραγματοποιούνταν περίπου δύο συνεντεύξεις ανά εβδομάδα. Αμέσως μετά την κάθε συνέντευξη ακολουθούσε απομαγνητοφώνηση. Έγιναν δέκα συνολικά συνεντεύξεις. Επιπρόσθετα, όλες οι συνομιλίες έγιναν στην αγγλική γλώσσα, ενώ στις δύο από αυτές χρειάστηκε να παρέμβει διερμηνέας σε κάποια σημεία. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την εύρεση των συμμετεχόντων είναι η «χιονοστιβάδα» η οποία φάνηκε αποδοτική γιατί η ερευνήτρια ήρθε σε επαφή με τους υπόλοιπους 7 συμμετέχοντες. Σε γενικές γραμμές, η ερευνήτρια δεν αντιμετώπισε καμία δυσκολία αφού όλα τα πρόσωπα δέχτηκαν με προθυμία την συμμετοχή στην ερευνητική διαδικασία. Επίσης, να υποσημειωθεί ότι έναν από τους συμμετέχοντες η ερευνήτρια τον γνώριζε προσωπικά, καθώς κοντά στο σπίτι της υπάρχει ένας οργανισμός που βοηθάει τους Σύριους πρόσφυγες. Τέλος, το γεγονός ότι οι συνεντεύξεις γίνονταν σε τόπους τους οποίους επέλεγαν οι πρόσφυγες αποσκοπούσε στο να νιώσουν πιο άνετα και πιο οικεία αυτά τα άτομα, καθώς ήταν καλό να διατηρηθεί μια «φιλική» συζήτηση στη συνέντευξη.

3.1.2 Θεματική Ανάλυση

Το επόμενο στάδιο της ερευνητικής διαδικασίας ήταν η ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων μετά την ολοκλήρωση των συνεντεύξεων. Για την επεξεργασία των πληροφοριών που προέκυψαν από αυτές χρειάστηκε να γίνουν απομαγνητοφωνήσεις, ώστε να δημιουργηθεί ένα προσιτό κείμενο, το οποίο θα μπορεί να αναλυθεί και να κατηγοροποιηθεί (Ιωσηφίδης & Σπυριδάκης, 2006).

Για την ανάλυση των ποιοτικών ερευνών, η κύρια μέθοδος ανάλυσης είναι η κωδικοποίηση με «κάποιο σύστημα ανάκτησης», η οποία τμηματοποιεί τα δεδομένα για να αποδώσουν νόημα. Πιο συγκεκριμένα, δημιουργούνται κάποιοι συνδυαστικοί κριτικοί που έχουν κοινό νόημα μεταξύ τους για να μπορεί ο ερευνητής να αναλύσει τα ποιοτικά δεδομένα (Ιωσηφίδης, 2008). Επιπρόσθετα, ο ερευνητής με αυτή την μέθοδο τοποθετεί την θεωρία ως τρόπο κατανόησης του κοινωνικού φαινομένου στο οποίο πιθανόν να δημιουργούνται και καινούργιες θεωρητικές επεξηγήσεις (Babbie, 2011).

Στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιείται η θεματική ανάλυση περιεχομένου ή θεματική κωδικοποίηση, καθώς θεωρείται κατάλληλη για τη συγκεκριμένη έρευνα με βάση την προβληματική της. Διότι τα αποτελέσματα της έρευνας είναι από μια σειρά περιπτώσεων στα οποία θα επέλθει μια σύγκριση των γεγονότων που περιγράφουν οι πρόσφυγες. Έχουν δημιουργηθεί θεματικές περιοχές στις οποίες περιγράφονται, αναλύονται και συγκρίνονται όλα τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας (Ιωσηφίδης, 2008). Η κωδικοποίηση των θεματικών ήταν αρκετά χρονοβόρα, καθώς χρειάστηκε να προσαρμοστεί σε κοινές κατηγορίες των δέκα συνεντεύξεων. Οι θεματικές προσαρμόστηκαν με τέτοιο τρόπο, ώστε να ανταποκρίνονται στο θεωρητικό πλαίσιο και στα ερευνητικά ερωτήματα, δηλαδή τα ερευνητικά ερωτήματα διαμορφώθηκαν ανάμεσα στη θεωρία και στα δεδομένα. Σε αυτή, την διαδικασία η ερευνήτρια χρειάστηκε να είναι αντικειμενική και να επικεντρωθεί στο κεντρικό νόημα της έρευνας και στα έκδηλα δεδομένα. Γι' αυτό υπήρχε συνεχώς αναστοχασμός και συστηματικοποίηση των κατηγοριών, με τέτοιο τρόπο ώστε οι θεματικές να είναι σωστά τοποθετημένες για να δημιουργούνται τα σωστά συμπεράσματα. Η ερευνήτρια είναι αυτή που καθορίζει την ερευνητική διαδικασία, άρα είναι αυτή που ορίζει τα αποτελέσματα και γι' αυτό χρειάστηκε να είναι όσο πιο αντικειμενική γίνεται. Καθώς, όπως αναφέρει και ο Bernard Berelson: «Η επιτυχία της ανάλυσης του περιεχομένου εξαρτάται από τις κατηγορίες που διαμορφώνονται», δηλαδή οι θεματικές είναι ένας σημαντικός πυρήνας της έρευνας. Ως καταγραφή μονάδας της παρούσας έρευνας ορίστηκε το κάθε ζήτημα που προέκυπε από κάθε συνέντευξη και αυτό δημιουργούσε αντίστοιχες θεματικές (Κυριάζη, 2005). Οι θεματικές που έχουν κατασκευαστεί είναι: α) Η μεταβολή της ταυτότητας σε προσφυγική, β) Η Αθηναϊκή ταυτότητα του πρόσφυγα και γ) Η ταυτότητα υπό το βλέμμα του άλλου.

3.1.3 Περιορισμοί Έρευνας

Στη παρούσα έρευνα υπήρχαν αρκετοί περιορισμοί κυρίως κατά τη διάρκεια, αλλά και μετά της συνέντευξη και την απομαγνητοφώνηση της. Αρχικά, σε κάποιες συνεντεύξεις υπήρχε έντονος θόρυβος ή κάποιες παρεμβολές λόγω του ότι μερικές από αυτές γίνονταν σε δημόσιο χώρο, εφόσον ως ερευνήτρια δεν ήθελα να αποφασίσω για τη τοποθεσία διεξαγωγής της συνέντευξης γιατί θεωρήθηκε ότι οι συμμετέχοντες θα εκφράζονταν καλύτερα σε οικεία μέρη και θεωρώ πως δικαιώθηκα με το μετέπειτα αποτέλεσμα.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της συνέντευξης υπήρχαν δυσκολίες έκφρασης των ερωτηθέντων, λόγω της έλλειψης καλής γνώσης της αγγλικής γλώσσας. Για παράδειγμα, στις συνεντεύξεις πολλές φορές επαναλάμβανα τις ίδιες ερωτήσεις με διαφορετικό τρόπο μέχρι να τις κατανοήσουν και προσπαθούσα να αναπαράγω το επίπεδο των αγγλικών τους για να γίνω πιο κατανοητή. Αυτό, όμως, ήταν ένα σημαντικό πρόβλημα και στις απομαγνητοφωνήσεις γιατί υπήρχαν λέξεις που δεν κατάφερα να τις κατανοήσω λόγω θορύβου ή λέξεις της δικής τους γλώσσας ή λέξεις που δεν υπάρχουν στη αγγλική γλώσσα. Επίσης, στις 2 από τις 10 συνεντεύξεις χρειάστηκε να παρέμβει κάποιος μεταφραστής και ίσως αυτό να μην τους έκανε να εκφραστούν με το δικό τους τρόπο. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης, η μεταφράστρια –επίσης πρόσφυγας– παρενέβη θέλοντας να εκφράσει τα δικά της βιώματα, με αποτέλεσμα να διεξάγω επιπλέον συνέντευξη για την ίδια. Σε μια άλλη συνέντευξη, η ερωτηθείσα δυσκολευόταν σε μεγάλο βαθμό να εκφραστεί και καθ όλη τη διάρκεια της συνέντευξης έτρεμε• ειδικά όταν της ζητήθηκε να περιγράψει κάποιες εμπειρίες, χρειάστηκε βοήθεια μεταφραστή, ο οποίος ήταν άντρας και μόλις ολοκληρώθηκε η συνέντευξη έφυγε βιαστικά. Μετέπειτα αποδείχτηκε πως το φύλο του μεταφραστή ήταν ένας από τους λόγους που αυξήθηκε η δυσκολία έκφρασης της κοπέλας όπως η ίδια μου το ανέφερε αργότερα όταν μείναμε μόνες. Αυτή η συνέντευξη ήταν η πιο δύσκολη. Στις περισσότερες συνεντεύξεις, οι πρόσφυγες δυσκολεύοταν να εκφραστούν όταν μιλούσαν για δύσκολα γεγονότα ή δεν ένιωθαν άνετα να εκφραστούν όσο μαγνητοφωνούνται και αυτό φαίνεται στις απομαγνητοφωνήσεις αφού υπάρχουν πολλές παύσεις στην ομιλία τους, ενώ όταν ολοκληρωνόταν η επίσημη συνέντευξη, εκεί ακριβώς εκφράζονταν ελεύθερα και ξεκινούσε η πραγματική συνέντευξη. Οι πρόσφυγες μου περιέγραφαν λεπτομερώς όλη τους τη διαδρομή, τις δυσκολίες, τα προσωπικά τους και συνήθως η συζήτηση κρατούσε για ώρες.

Σε μια άλλη περίπτωση, ο χρόνος της συνέντευξης καθορίστηκε από τον συμμετέχοντα με αποτέλεσμα να μην γίνει ολοκληρωμένη συλλογή δεδομένων και να διακοπεί απότομα η συνέντευξη. Κάποιες συνεντεύξεις είχαν διαρκέσει περίπου 10 λεπτά, χρόνος που δεν ήταν αρκετός και τα αποτελέσματα ήταν πολύ λίγα, αλλά υπήρχαν και συνεντεύξεις που διήρκεσαν περισσότερο και έφθαναν μέχρι τα 37 λεπτά. Στο σύνολο οι συνεντευξιαζόμενοι ήταν 10 και κατά συνέπεια δεν επήλθε ο πληροφοριακός κορεσμός. Όμως, αυτή η έρευνα μπορεί αποτελέσει την βάση για μια μεγαλύτερη έρευνα.

Οι συμμετέχοντες είναι από διάφορες χώρες προέλευσης και γι' αυτό δεν μπορεί να υπάρξει κάποιο μέτρο σύγκρισης. Ταυτόχρονα, ο χρόνος διαμονής τους στην Αθήνα

ξεκινούσε από 2 μήνες μέχρι περίπου 2 χρόνια και αυτοί που διέμεναν μικρό χρονικό διάστημα δεν είχαν τόσο έντονη επαφή με τη πόλη.

3.1.4 Το ζήτημα της υποκειμενικότητας

Ως ερευνήτρια είχα να αντιμετωπίσω το ζήτημα της υποκειμενικότητας, κάτι που είναι αναπόφευκτο και φυσιολογικό. Αυτό έγινε λόγω του ότι το προσφυγικό είναι ένα ευαίσθητο κοινωνικό θέμα και αυτό πιθανόν να έχει μια συναισθηματική επιρροή. Όμως, και το γεγονός πως είχα προσωπική επαφή με τους πρόσφυγες το έκανε ακόμη πιο δύσκολο. Χωρίς να το επιδιώξω απέκτησα φιλικές σχέσεις με τους συνεντευξιαζόμενους και αυτό δημιούργησε δυσκολία στη μετέπειτα ανάλυση του περιεχόμενου.

Η κύρια δυσκολία ήταν να διαχωρίσω τις πληροφορίες που είχα πάρει μέσα από τις συνεντεύξεις και όλες τις πληροφορίες που πήρα έξω από αυτές, τις οποίες δεν μπορούσα να χρησιμοποιήσω για την έρευνα μου. Η διαδικασία ήταν αρκετά χρονοβόρα γιατί χρειάστηκε επανειλημμένες φορές να διαβάσω τις συνεντεύξεις και να είμαι όσο πιο αντικειμενική σε αυτά που ειπώθηκαν στις ηχογραφημένες συνεντεύξεις. Αυτά που ειπώθηκαν στις μη - ηχογραφημένες συνεντεύξεις ήταν πολύ περισσότερα και αυτό με μπέρδευε. Προσπάθησα να αναλύσω όσο ακριβέστερα γινόταν το περιεχόμενο των συνεντεύξεων, με τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχει μια συστηματική συνοχή, με αποφυγή οποιονδήποτε προσωπικών προκαταλήψεων, συναισθημάτων και αντιλήψεων.

Ακόμη, και όταν τους διαβεβαίωσα πως δεν θα δημοσιοποιήσω προσωπικά τους στοιχεία κατά την διάρκεια της ηχογράφησης, φάνηκε πως δεν ήταν τόσο άνετοι γιατί όταν έκλεινε το μαγνητόφωνο μου περιέγραφαν λεπτομερώς όλη τη ζωή τους• ίσως αυτό να οφείλεται σε προσωπικό φόβο.

4 Ηθική και Δεοντολογία της Επιστημονικής Έρευνας

Στην έρευνα έχουν ληφθεί υπόψιν τα ζητήματα που αφορούν την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για το σκοπό της παρούσας έρευνας και είχαν δώσει την προσωπική τους συγκατάθεση. Η ταυτότητα των συμμετεχόντων είναι γνώριμη μόνο στην ερευνήτρια και δεν πρόκειται να αποκαλυφθεί, γι' αυτό έχει κρατηθεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων μέσα από ψευδώνυμα. Επίσης, οι συμμετέχοντες έχουν δώσει μόνο προφορική συγκατάθεση, μιας και δεν είχαν καλή γνώση των αγγλικών και έτσι η υπογραφή οποιουδήποτε εγγράφου δημιουργούσε ανασφάλεια στους ίδιους. Επίσης, οι συμμετέχοντες γνώριζαν για τις ηχογραφημένες συνεντεύξεις και τη χρήση των δεδομένων.

5 Αποτελέσματα

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο τα αποτελέσματα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας έτσι όπως προκύπτουν από την ποιοτική έρευνα και την ανάλυση συνεντεύξεων. Έχουν δημιουργηθεί κατηγορίες με στόχο την χαρτογράφηση της ταυτότητας των προσφύγων στην Αθήνα. Οι κατηγορίες που έχουν δημιουργηθεί είναι οι εξής: α) Η μεταβολή της ταυτότητας σε προσφυγική, β) Η Αθηναϊκή ταυτότητα του πρόσφυγα και γ) Η ταυτότητα υπό το βλέμμα του άλλου.

Ο πιο κάτω πίνακας έχει δημιουργηθεί με σκοπό να διευκολύνει τον αναγνώστη στην ανάλυση των ερευνητικών ευρημάτων. Στο συγκεκριμένο πίνακα έχουν γίνει κατηγορίες, οι οποίες παρουσιάζουν την ταυτότητα του συμμετέχοντα στην έρευνα. Να σημειωθεί πως στη κατηγορία περιγραφής της πόλης, αρκετοί πρόσφυγες δίνουν πληροφορίες για την τελευταία πόλη που διέμεναν αντί την πόλη καταγωγής.

Πίνακας 1: Περιγραφή των Συνεντευξιζόμενων

Συνεντευξιζόμενοι	Ηλικία	Φύλο	Χρόνος Διαμονής	Χώρα Καταγωγής	Χώρα Προέλευσης	Πόλη περιγραφής
Q1	19	Άντρας	2 χρόνια	Αφγανιστάν	Ιράν	Τεχεράνη
Q2	30	Άντρας	8 μήνες	Αφγανιστάν	Αφγανιστάν	Σάμος (νησί)
Q3	33	Γυναίκα	2 μήνες	Ιράν	Τουρκία	Ανταλία(Τουρκία)
Q4	26	Γυναίκα	5 μήνες	Ιράν	Ιράν	Καμπέλ
Q5	31	Άντρας	4 μήνες	Συρία	Συρία	Αλέππο
Q6	20	Άντρας	2 χρόνια	Αφγανιστάν	Ιράν	Κομ (Ιράν)
Q7	27	Άντρας	7 με 8 μήνες	Ιράν	Ιράν	Τεχεράνη
Q8	21	Γυναίκα	1 χρόνο	Συρία	Συρία	Αλέππο
Q9	20	Γυναίκα	1μισή χρόνο	Ιράκ	Ιράκ	Βαγδάτη
Q10	24	Γυναίκα	2 χρόνια	Αφγανιστάν	Ιράν	Τεχεράνη

5.1 Ερευνητικά Ευρήματα

5.1.1 Η μεταβολή της ταυτότητας σε προσφυγική

Με σκοπό να εξεταστεί η ταυτότητα των προσφύγων στην Αθήνα θεωρήθηκε αναγκαίο να μελετηθεί το πως βίωσαν οι πρόσφυγες το ταξίδι μέχρι να φθάσουν στην Αθήνα, όπου βίωσαν την μεταβολή της ταυτότητας τους σε προσφυγική.

Στις συνεντεύξεις οι περισσότεροι πρόσφυγες περιγράφουν λεπτομερώς τη διαδρομή και τους λόγους φυγής από τη χώρα τους. Κάποιοι όμως δυσκολεύονται να αναφερθούν σε αυτή τη τραυματική τους εμπειρία και αυτό αποτυπώνεται στην εκφραστικότητα τους, αφού παρατηρούνται αρκετές παύσεις στη φωνή τους την στιγμή που περιγράφουν αυτή την εμπειρία. Αυτή η τραυματική εμπειρία οδηγεί σε μια μεταβολή της ταυτότητα τους, καθώς αλλάζουν χώρο και βλέμμα. Αναφέρουν πως είναι αναγκασμένοι να φύγουν από τη χώρα τους και αντιλαμβάνονται και οι ίδιοι την καινούργια τους πραγματικότητα. Ωστόσο, οι 10 συνεντευξιζόμενοι περιγράφουν την τραυματική τους εμπειρία από διαφορετική οπτική γωνία.

Αναλυτικότερα, οι ερωτηθέντες περιγράφουν την εμπειρία τους μέχρι να φθάσουν στην Αθήνα και αναφέρουν τις δυσκολίες του ταξιδιού. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως όλοι οι ερωτηθέντες έμειναν για κάποιο χρονικό διάστημα στη Τουρκία και οι περισσότεροι αναφέρουν πως διέφυγαν στην Ελλάδα μέσω της βοήθειας του λαθρεμπόρου.

Ο ερωτηθείς Q1 περιγράφει την διαδρομή του από την Τεχεράνη μέχρι να φθάσει στην Αθήνα.

Q1: We came from Teheran until the borders, between Iran and Turkey with a car, it was twelve hours, we came and we start to try to pass from borders (...) ¹ so for passing

¹ Επεξηγήσεις της ερευνήτριας για τις απομαγνητοφωνήσεις:

[tr] παρέμβαση μεταφραστή

this borders 10 days and 9 nights between mountains and jungles, rivers without any food

I: without any food!

Q1: without any food because we lost our bags because we had to across from some rivers, so we had to leave our bags because it was heavy, so we couldn't walk, so we left our bags, we lost our clothes that we had, we lost our food, ten days we were between mountains..ok get (..) hide somewhere because police is coming again and we try five times, five times police caught us. Yes and from Turkey they sent us again to the borders of Iran, again they caught us, after five times six times, we were successful and we passed, we came in Turkey (...) around two weeks we are in Turkey, waiting for a smuggler

I: Smuggler?

Q: Yes, because they were saying now the weather is not good because was winter, the weather is not good, the sea is not good, there are lot of waves we can't not go so after two weeks we started at 5 in morning we (..)made the boat, it was 10 meters ninety persons, 10 meters boat plastic boat not something special plastic, it was like plastic (...) and so ninety persons we start we came to the sea, I am afraid of water, I haven't gone (..) here (..) just one time here in Greece, I went for swimming in Olympia

Έπειτα, ο ερωτηθείς Q2 αναφέρει πως διέμενε στο νησί Σάμος μέχρι να φθάσει στην Αθήνα και το λόγο που αποχώρισε από την χώρα του.

I: yes. From Afghanistan to come in Greece?it was....you don't think that it was a long trip?

Q2: long trip...uum...it was on the sea

(ΔΑ) είναι λέξεις που δεν έχουν κατανοηθεί στην απομαγνητοφώνηση, είτε δεν ακουγόταν καλά, είτε δεν υπάρχουν στο αγγλικό λεξιλόγιο, είτε είναι λέξεις της δικιάς τους γλώσσας

(λέξη) δίνονται κάποιες επεξηγήσεις για να μπορεί να κατανοηθεί καλύτερα η απομαγνητοφώνηση

(..) ή ... είναι οι παύσεις που δημιουργούνται κατά την διάρκεια της συνέντευξης

(?) η προηγούμενη λέξη δεν μπορεί να κατανοηθεί

Q2: Samos was really pretty...mmm...because i was stunny (student) at university in Afghanistan....mmm...after 3 and half years I had to finish from my country....uuuh. and just didn't didn't finish haven't finished the last lessons of my university you know..

I: yeas....eeh. why you leave? because of the war?

Q2: um because of some.....some.....extremist people...just extremist believes.....

I: and so you get tired of this trip

Q2: ...mm.....yeaaah.....yeah.....

Η ερωτηθέντα Q3 περιγράφει την διαφυγή της μέσω αεροπλάνου με προορισμό την Σερβία και εκεί την συνέλαβαν. Σημαντικό γεγονός, είναι ότι είναι η μόνη που αναφέρει την διαφυγής της μέσω αεροπλάνου.

I: From airport. Did you get tired because with the trip? [μεταφραση]

Q3: Eh yeah, [tr] she said I am very tired because I was uh 4 days in prison in Serbia.

I: Okay

Q3: Yunan or eh [ΔΑ3]

I: To Greece, to Greece?

Q3: Yes to Greece

I: First she went to the Serbia?

Q3: Yes

Η ερωτηθέντα Q4 περιγράφει πως είχε αρκετά προβλήματα στο ταξίδι και αναφέρει το λόγο που έφυγε από την χώρα της.

Q4: aaa I have a lot of problem in my trip but aa

I: Could you tell me the experience how you can

Q4: [it was very difficult because when I come from Turkiauum I it has we had a lot of walking and also wee

Q4: before ee when I come from Turkey we had a lot of walking in the riv (river) to come here and also when um when we pass the river we um we were a lot of wet from

I: Which river?

Q4: umm one river it was a small river umm behind of Turkey and Greece when we pass um

I: okay (.) did you tired because of the trip

Q4: yes because we don't have nothing to eat and drink and also when I umm from 9 o'clock uup to 6 o'clock just we walking and it was also our clothes was wet and it was very difficult to me

I: ok why you leave Iran ? why you left Iran?

Q4: aaa because aaa just we come to Iran we don't stay Iran because aa we have problems and don't have place to stay in Iran and come back from Turkey and aa when I was in Turkey and also I had a lot lot of problems and come to Athens

Στη συνέχεια, ο ερωτηθείς Q5 αναφέρει πως έμεινε στη Τουρκία για 3 εβδομάδες και περπατούσε 5 μέρες μέχρι να φθάσει στην Αλεξανδρούπολη και εκεί πήρε το τρένο μέχρι την Αθήνα.

I: How long was the the trip from Turkey eh from Syria to Turkey?

Q5: (..) two weeks

I: Two weeks?

Q5: yes, two weeks, I remembered (.) like two weeks, 8 days (..) and after I stay in Turkey like eh 3 weeks and after I coming to Greek (..) I walking 5 days (..) to uh to Alexandropuli (Αλεξανδρούπολη) After I come to (..) by train to uh Seloniki (Θεσσαλονικη) and after to Athens

Ο ερωτηθείς Q6 αναφέρει λεπτομερώς τους λόγους διαφυγής του από το Ιράν. Στη συνέντευξη του ανέφερε πως η οικογένεια του ήταν Αφγανοί πρόσφυγες που διέμενα στο Ιράν και γιατί έπρεπε να ανανεώνουν την βίζα τους κατά διαστήματα. Σε κάποια στιγμή δεν μπορούσαν να ανανεώσουν τη βίζα τους, ο λόγος ήταν ότι ο αδερφός του

είχε υποσχεθεί στην Ιρανική κυβέρνηση να συμμετάσχει στο πόλεμο στη Συρία. Όμως, αυτός δεν συμμετείχε στο πόλεμο και διέφυγε στη Σουηδία. Στο πιο κάτω αναφέρει την διαδρομή μέχρι να φθάσει στην Αθήνα.

Q6: After, our problem, we decided to leave Iran and we start the (.) very dangerous eh travel. We start from Kom, we went we came to the boarder and after the Iran we came to the Turkish. We staid in in Turkish

I: For how long?

Q6: In Turkey? foreeeh 3 weeks.

I: And eh-

Q6: After 3 weeks we came to the Greece-

I: Where in Greece?

Q6: Samos.

I: Samos first or?

Q6: First we came to the Samos, after foor 2 weeks. And after 2 weeks we left the Samos and we came to the Athens. And now we are waiting for the (.) invitation, because we sent the invitation to the Sweden gord- gordement (government). And we say my brothers lives in Sweden and we want to live together. And we are waiting, yes, for the invitation.

Ο ερωτηθείς Q7 αναφέρει πόσο δύσκολο ήταν το ταξίδι του και αναφέρει πως ήταν ταξίδι επιβίωσης, διότι στη χώρα του το φυλάκισαν.

Q7: Yeah, in (ΔΑ1) it was (.) terrifying and hard trip, it was not like going to vacation or travel for education or travel for having a good life. It was aaa trip for saving my life.

I: How long did it it takes you?

Q7: 2 months

I: 2 months?

Q7: Yeah, because I went to Turkey

I: But before from Turkey?

Q7: Before I was in Iran. From the border, I passed the border and go to Turkey and after that I go to-

I: And why you you left from Teheran?

Q7: Because I was in jail, in a prison, but it was not official jail. Because we have a lot of police forces in Iran and some of them illegal and they don't tell you that what is your accusation and what what is your fault. They just catch you and put you in a jail and after that you should know what was what is your fault and what did you do. Yeah, so I was in jail for 5 days. And after 5 days, I was free and when I found myself free, because my life was not safe and Iran was not safe for me. I should eh I should have waited I should have waited for fort. Aaand I know that if I wait for eh fort, I will be in eh dangerous situation. My life will be in dangerous situation, so I left my country, I fled my country and I went to Turkey.

Η ερωτηθέντα Q8 δυσκολευόταν να εκφραστεί και στη συνέντευξη ανέφερε αρκετές στιγμές πως στο ελληνικό νησί που διέμενε για αρκετό χρονικό διάστημα είχε κουραστεί.

I: did you get tired of the trip ?

Q8: yeah just in the in the in the island I tired er

Η ερωτηθέντα Q9 αναφέρει πως ήταν αναγκασμένη να φύγει από τη χώρα της και η διαδρομή μέχρι να φθάσει στην Ελλάδα ήταν επικίνδυνη.

I: Iran. How does it feel eh to leave your house and make such a long trip? From Iraq to come in Greece, how was the trip?

Q9: eh it's was very tired and the, you know it was very danger, dangerous but it was okay

I: how long did it take you from Greece eh from Iraq to Greece?

Q9: Iraq eeh to Turkey and I staid to turkey two months and after that i come here, so along few months from Iraq to Greece.

I: and it it was tired trip?

Q9: yes very very

Q9: yeah. When I came here eh.... When I was in the island, Lerros, they told you will you will come back to your country, we can't accept you and that is something very bad something happen to me, because you can imagine that when someone who told you will come back to your country and you can't never think about that, because I I my country is very dangerous and you can't live there and eh... because I told you, when they told us they will come back our country that is eh bad things happen to me but after that it's okay, it's eh.. Come back.. Eh... I can say... howIcansay.. Eh it's pass, passed

Η ερωτηθέντα Q10 αναφέρει πως στη διαδρομή είχε αρρωστήσει και σε κάποια στιγμή στη συνέντευξη βουρκώνουν τα ματιά της και χαμηλώνει η ένταση της φωνής της.

Q10: yeah I decide from Iran that we c come to Europe because we had so problem in Iran

I: because you are from Afghanistan

Q10: yeah because we were refuts there (refugees) and we couldn't go University to had grade education and to work in some (..) like engineer, doctor that just in a difficult work and hard work, Afghan people they go there and for me it's so sad to leave my s house and ehh I came Europe for better future

I: and-

Q10: It's was hopeful for me (.) sad and in the hope

Q10: ye (....) we was tired from eh everything see that (...)everything that come from us in Iran, we had a lot of problems and(.) we were tired of all seeing every time I we were we were waiting for eh some army come and catch us and say you you must be debord from our country, you are Afghan and eh (...) after that we decide to came Europe (.) it was so difficult because you were eh you was come with smuggler (.) city by city

I: yeah

Q10: you must transform from the (.) between the mountains from the sea from the river, it was so difficult

I: How long did it take you, to do all this trip?

Q10: yeah I came eh from Iran to Ouromie, it was a border city of Iran and Turkey between Iran and Turkey, we were there eh near, five days ten days and after that we crossed the mountain river and eh between the Turkey and Iran, we were fifteen days I think (.) I think because I didn't feel good and I didn't understand anything

I: eeh you was sick what ha?-

Q10: yeah I was tired when you go in the river in the cold water and after that come up you eh you over eh all your energy (..) all your energy is over and I was like that (.) I was like death (..) and every time a smuggler and my brother they carry me (..) we crossed eh hh (..) road and (...) for me was was trouble (εδώ χαμηλώνει η ένταση της φωνής και βουρκώνουν τα μάτια της)

I: (.....) and after you going in eh Turkey?

Q10: yeah in Turkey, we were eh five days, it was in Turkey we were and (..) and there it was trouble because in five days we were in the house of smuggler (.) and we had fear to come out because the army of Turkey if catch you (.) you (..) you must go to some camp and after that debord to Afghanistan (...) and just Afghan people, Syrian people they theyca they give some paper and they can cross they sea and go to Greece(..) but Afghan people they fight with Afghan people they attack them and they deborder in Afghanista

Καταδεικνύεται ότι η μεταβολή της ταυτότητας σε προσφυγική είναι άμεσα συνυφασμένη με την βίαιη αλλαγή κοινωνικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος ενώ στην συγκεκριμένη αλλαγή κυρίαρχο ρόλο στην κατανόηση του εαυτού κατέχει ο «Άλλος» στις διάφορες εκφάνσεις του. Εν προκειμένω οι πρόσφυγες νιώθουν ότι η ζωή τους έχει αλλάξει, ότι τίποτε δεν είναι όπως πριν και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την συγκρότηση μιας συνεκτικής ταυτότητας μπροστά στο άγνωστο. Την έμφαση σε ό,τι είναι όμοιο, σε ό,τι είναι οικείο. Η διαδρομή μέχρι να φθάσουν στην Αθήνα ήταν γεμάτη «εμπόδια» και αρνητικά συναισθήματα, με αποτέλεσμα να απωλέσουν την ασφάλεια, κύριο χαρακτηριστικό για την συγκρότησης συλλογικής ταυτότητας. Μέσα από τις συνεντεύξεις φαίνεται οι πρόσφυγες να μην μπορούν να ξεπεράσουν αυτή την τραυματική εμπειρία, η οποία είναι απειλή προς την ταυτότητα τους.

5.1.2 Η Αθηναϊκή ταυτότητα του πρόσφυγα

Οι πρόσφυγες φαίνεται να διαμορφώνουν μια Αθηναϊκή ταυτότητα, διότι έχουν δημιουργήσει μια καινούργια εικόνα του εαυτού τους με καινούργια αισθήματα, αναμνήσεις και εμπειρίες. Στις συνεντεύξεις περιγράφουν αγαπημένους τόπους και τόπους που απεχθάνονται. Στην ερώτηση αν έχει αλλάξει η ζωή τους στην Αθήνα αναφέρουν πως ναι και περιγράφουν την πόλη γεμάτη με συναισθήματα. Ταυτόχρονα, συγκρίνουν την Αθήνα μέσα από τις πόλεις που διέμεναν. Επίσης, και οι δέκα συνεντευξιαζόμενοι αναφέρουν πως δεν μπορούν να μείνουν στην Αθήνα.

Οι τόποι που ξεχωρίζουν οι πρόσφυγες είναι τα Εξάρχεια, το Μοναστηράκι, η Ακρόπολη, το Θησείο, ενώ οι τόποι που δεν τους αρέσουν είναι η Ομόνοια, η Βικτώρια. Αξιοσημείωτο, είναι το γεγονός ότι σχεδόν όλοι οι πρόσφυγες αναφέραν την Ακρόπολη, ως αγαπημένη τοποθεσία.

Ο συνεντευξιαζόμενος Q1 αναφέρει πως τα Εξάρχεια είναι το δεύτερο του σπίτι, καθώς νιώθει ασφαλής.

I: Which places? Exarxeia?

Q1: yes that's my house, my second house

I: Why you like so much Exarxeia?

Q1: It's the most safe place for refugees, you think I can say that ninety person of this people you see there refugees

Q1: In generally in ancient all the world world. I had and it was about Rome Italy it was about Greece the mostly because Greece and the Italy they are the oldest country their found old China (.) So now that I walking with my friends in Acropoli neighborhood near to Acropolis and the said why you come here what is joyful for you to come here all the time for walking and I say to I look at Acropolis and they saw it's so some stone from before it's ok (.) but they can't see the beauty that I see the acropolis, they can't see.

I: why you think they can't see?

Q1: Because I don't know, maybe, it's because of...education, they haven't to study about it, they don't know the history of Acropoli....or they are coldhearted...maybe...because I have the sun in Iran, there is a building Acropoli for

2000 or 2000 or 3000 years ago, there is a big history, there is a huge history behind the Acropoli

Η συνεντευξιαζόμενη Q8 αναφέρει πως μπορεί να αναπνεύσει «καλά» στην Ακρόπολη και να κάνει γιόγκα.

I: which places you like most in Athens?

Q8: eeh Monasthraki (she was speakinh in her language)

Translator: Acropoli Monasthraki

Q8: Monastiraki, very high

I: Acropoli?

Q8: yeah say this

I: why? It's like Aleppo?

Q8: no because I go there (she was speaking in her language)

Translator: the the atmosphere is very good there you can not you can breath very well

Q8: you can make yoga -

Η συνεντευξιαζόμενη Q6 αναφέρει και αυτή ως αγαπήμενες τοποθεσίες το Μοναστηράκι και την Ακρόπολη.

Q6: Monastiraki and the Acropolis.

I: Why?

Q6: Because it's very quiet (..) it's lovely place. (..) and quiet. Where I went to the Acropolis I saw that so many people they came and they love to them, together. And they walked together and they laughing. And it is Acropolis and Monastiraki.

Ακολούθως, ο συνεντευξιαζόμενος Q5 αναφέρει πως η πόλη καταγωγής του, η Αλέππο (Συρία), είναι ίδια με την Αθήνα.

Q5: yeah. When I walk here, when I walking here, yeah, the street I remember my city

I: so when you see the building, is the same?

Q5: yes and because the you know, in Aleppo we have the same Acropoli

I: you have the same?

Q5: yes and when I look uh to Acropoli, I remember my city

I: which city was in Syria, yours

Q5: Aleppo

I: Aleppo?

Q5: yes

I: you have the same, like Acropoli?

Q5: and mountain like a mountain

Στη συνέχεια, η συνεντευξιαζόμενη Q10 αναφέρει αγαπήμενο της τόπο το Θησείο και ο συνεντευξιαζόμενος Q7 αναφέρει τα Εξάρχεια.

I: which places you like most? Thiseio?

Q10: Thiseio

Q7: Exarcheia

I: why? Why Exarcheia?

Q7: Because (...) I can't find people ehh from left wing parties and I like that (...) and many anarchist or (...) ehh socialist they live ehh near you know closed to Exarcheia (...) ahhh and you can find people from every nationalities there(.) and also its active you know it's alive its alive neighborhood in Athens and even if you go there and around 12 o'clock or 1 o'clock of the night you can find many people although (...) so yeah I think it's alive

Στη συνέχεια, ο συνεντευξιαζόμενος Q7 αναφέρει ότι δεν του αρέσει ένας συγκεκριμένη οδός, η Αχαρνών λόγω του ότι είναι πολύ βρώμικος.

I: Which places you don't like in Athens?

Q7: mmm Athernou I hate it

I: where?

Q7: Achernou Achernou

I: Achernou

Q7: yes there is a street A C H

I: Where is this?ehhh

Q7: it's here, from Pattision if you go

I: Victoria, it's a street-

Q7: yeah yeah

I: of Victoria

Q7: behind Victoria yeah

I: why?

Q7: after Victoria (...) ahhh (...)

I: you don't know why?

Q7: because that super dirty

I: is dirty?

Q7: yes and sometimes because I was in City plaza hotel. A city plaza is near Achernou, I didn't like the street, I don't know why, the sense of the street, the feel of this street is not safe sometimes (..) yeah

Και η συνεντευξιαζόμενη Q9 αναφέρει την οδό Αχαρνών ως ένα μέρος «κακό».

I: Which places you don't like?

Q9: Which ways? Aharnon

I: Ah-?

Q9: Aharnun

I: Aharnu? Why? (..) I never go

Q9: eeh you never go. Its eeh (..) have has something bad. Very things bad there, it's like there are some people they took eeh alcohol and eeh some of them when we go there they touch you and they speak bad things, not just greek people but refugees, so its

Η συνεντευξιζόμενη Q10 αναφέρει πως δεν της αρέσει η Πλατεία Βικτώρια, λόγω της παρουσίας ξένων.

Q10: the square of Victoria the park of Victoria I afraid because when I went there (...) I don't feel good I can't find the f good feel there every person they looking me with bad look do you understand me?

I: yes

Q10: I have fear I i can't explain why I have fear to go in a Monasthra to Victoria

I: because of the drugs also

Q10: because of?

I: the drugs

Q10: sometimes (..) yeah there is a lot of people from every country (..) and they are not good all thna I don't like Victoria

Ο συνεντευξιζόμενος Q2 αναφέρει πως οι τοποθεσίες που δεν του αρέσουν είναι η Ομόνοια και το Μοναστηράκι.

Q2: two reasons for two reasons I don't like Omonoia, one is a because of nn this something wrong is happening there and also

I: What happening?

Q2: For example attack to people also

I: you see this?

Q2: I didn't see but it's happened ...for my friends two or four of them three or four of them my closed friendsand soo

I: second reason?

Q2: Second reason nnn... Omonoia is a poor situation there is a lost (lot)of people poor people no one no one is taking care of situation not (ΔΑ1) not people and just as Omonoia if you walk 10 minutes you can see Monastiraki. Monastiraki is a rich place as I hate this place too..in just imagine between two situations and just 10 minutes two senses you can see two different view of city in 10 minute two senses... u know

Οι συνεντευξιζόμενοι Q5 και Q6 αναφέρουν πως δεν του αρέσει η Ομόνοια λόγω των ναρκωτικών.

I: which places eh do you you don't like?

Q5: the places Omonia because have a lot of people, have drug, so I don't like and (..) I have like I don't have problem but I stay little sad when I say any person kill himself. I don't I don't love Omonia, I don't eh (...) near Omonia, some streets they have drug, only this place

I: Which places you don't like in Athens?

Q6: Omonia. (laughter)

I: Why?

Q6: I think it eh a little dangerous for the people (laughter). They have a stoler (maybe thieves) and they have some people has, who is smoking hashish, crack

Χαρακτήριστικο είναι και το ποίημα που έχει δημοσιεύσει ο συνεντευξιζόμενος Q7 για την Αθήνα με τίτλο: «Γάτα».

Q7: About Athens (...) in my I had a poem about my experience here, the poem is: Cat in Athens, no no Cat in Greece, the title and I published this on on internet and many people asked me that how I feel here because I wrote something

I: What you wrote in the poem ?

Q7: Many things but about

I: Can you describe me

Q7: yeah I can say about Athens I wrote ehhh an old tired cat because I think here is so old from the buildings you can find out how old is it and this tired because I I think everything is slow (..) and and there is no

I: slow because of the go the government and administrative?

Q7: no I mean you cannot find change every day, you know every day Athens is the same like before, so I feel it's like an old cat to me

I: Why cat? Why you decide to?-

Q7: because cat is lazy you know

I: lazy?

Q7: yeah cat want (..) cat wants to sleep and I had a cat in my country

Επίσης, ο συνεντευξιζόμενος Q6 αναφέρει πως νιώθει «άνθρωπος» στην Αθήνα κάτι που δεν ένιωθε στο Ιράν.

Q6: when I walk in Athens-

I: What feelings you have? You feel-?

Q6: I feel happy in Athens when I walk walking. Because (..) now the European people don't look at me like a refugee and they look a another people.

I: Before they look, they look at you?

Q6: Yes

I: Now what is- you think that it changed that?

Q6: We went to the Iran and we walk in the street, they looked at the refugee like (.) they are not human.

I: And they here look-

Q6: no

I: at you-

Q6: yes

I: here is different?

Q6: yes, here is very different and they look at like human

Η συνεντευξιαζόμενη Q10 αντιλαμβάνεται την Αθήνα μέσα από τα γκράφιτι που υπάρχουν.

Q10: eeh about Athens (.....) in Athens there is a lot of artist people every every people they are artist they have any activity do to eh something like art toot (? Maybe to) played archer (it's a game) to drawing-

I: graffiti

Q10: graffiti it's (.) has eh (..) strong people in Athen there is strong people from this (.) you see

Οι δέκα συνεντευξιαζόμενοι αναφέρουν πως δεν μπορούν να μείνουν στην Αθήνα. Κάποιοι πρόσφυγες θέλουν να μείνουν αλλά λόγω της οικονομικής κρίσης δεν μπορούν και κάποιοι άλλοι αναμένουν την επανένωση με την οικογένεια τους.

Q1: not for always.....because there is no job and also we don't know about the future....maybe if we..i hope the future that Greece get better situation....

Q2: Doesn't mmmatter orr wherever I can study differently I will do It (...) because nnn I will look at look for job you know (..) wherever I can find job to establish our life I have to have job I have to have some certificate is just (...)ee I have to have money you know (..) some money just for cost of living not more than that I don't like more than that just to be survive that is enough

Q3: [tr] she say I had a lot of problems in my city, and it was different uh (...) [tr] she say now I don't have any problem in here but here is a lot of refugee eh from heavy country (...) eh but ummm its different to my country.

Q4: aa because I say my truth because my husband live iiii Netherlands and I can't go

I: so you don't want to stay in Athens?

Q4: No I don't want

Q5: I love, I love the city. The city is very very old city, have a lot of safety, and its beautiful city, but, we , we need a life here all the refugees.

I: Do you feel eh uncomfortable in Athens?

Q6: A little yes.

I: Why?

Q6: Because I am not sure about my future in Ath- in Greece I -

I: But for you what feeling you have for the city? You can-

Q7: I think I am passing a bridge just this I am passing a way, it's a way so I like this way but it is not my home you know it is not my purpose my goal I am just passing I am just going in this way

Q8: I take the my passport and then I want to leave ooo Ireland and then England because my family is there

Q9: Eh no, eeh no, as I told you, there's no work, so if I for example now need to stay here because I have college, I go to college and eh I have two years when I finish my eh learn English, they I can go to study in a university, but now I can't do that. If I stay here, (.) how I can live without money, without work. Because that I can't stay here. But if there is work here and I can work and have a job here, of course I will stay here.

Q10: my father and my sisters they live in Germany, but I live here with my mum and my siblings my other siblings, we live in Athens (...) we are happy

I: and you want to go in Germany?

Q10: of cou (maybe of course) I wanna tooo co too

I: have reunification

Q10: yes

Οι πρόσφυγες μετά την τραυματική μεταβολή της ταυτότητα τους, ζουν σε ένα καινούργιο περιβάλλον, την Αθήνα. Οι ίδιοι πρόσφυγες αναφέρουν πως η ζωή τους έχει αλλάξει σε αυτή την πόλη και είναι μια πόλη σταθμός γι'αυτούς. Προσπαθούν να ισορροπήσουν στους καινούργιους ρυθμούς της πόλης. Μέσα από τις συνεντεύξεις φαίνεται ότι οι πρόσφυγες έχουν σχηματίσει εικόνα για αυτή την πόλη, καθώς περιγράφουν στις συνεντεύξεις τις εμπειρίες τους και τα συναισθήματα τους. Οι πρόσφυγες επενδύουν την καθημερινότητα τους και τις πρακτικές τους στην πόλη και παράλληλα είναι ένας χώρος που μπορούν να επικοινωνήσουν με τον άλλο. Η πόλη παίζει ένα καταλυτικό ρόλο για την συνοχή της ταυτότητας των προσφύγων, καθώς η τραυματική εμπειρία είχε οδηγήσει την ταυτότητα τους σε απειλή. Αυτό το χρονικό διάστημα που διαμένουν στην Αθήνα, οι πρόσφυγες προσαρμόζουν μια καινούργια ταυτότητα στην οποία θεωρούν πως η πόλη την έχει δημιουργήσει.

5.1.3 Η ταυτότητα υπό το βλέμμα του άλλου

Επιπλέον, για να προσδιοριστεί η ταυτότητα του πρόσφυγα στην Αθήνα, οι συνεντευξιαζόμενοι ρωτήθηκαν για το πώς οι ντόπιοι τους βλέπουνε και αν έχουν ζήσει κάποια άσχημη εμπειρία από αυτούς, καθώς οι άλλοι- ντόπιοι αποτελούν ένα δομικό στοιχείο της ταυτότητας τους. Σημαντικό γεγονός, είναι ότι σε πολλές συνεντεύξεις οι πρόσφυγες αναφέρθηκαν από μόνοι τους σε περιστατικά που είχαν σχέση με ντόπιους, χωρίς να ερωτηθούν. Επίσης, στις περισσότερες συνεντεύξεις οι πρόσφυγες δείχνουν με χειρονομίες τις πράξεις των ντόπιων και αυτή η αντίδραση παρατηρείται συχνά στους δρόμους και στα λεωφορεία.

Ο συνεντευξιαζόμενος Q1 αναφέρει ένα από αυτά τα περιστατικά που συμβαίνουν στα λεωφορεία.

Q1: From People that from Greece from racing things of Xrisavgites (ΔΑ1) that

I: [From Greek people?

Q1: From Greek people, yes that's not only

I: [From the locals, Athens

Q1: yeah yeah. For example in I was in Piraeus in the bus so when I getting in the bus they opened the windows and they do like this (εκείνη την στιγμή δείχνει την χειρονομία και βάζει το χέρι του μπροστά στη μύτη του, ώστε να μη μωρίζει) they took their hands on the noise. It was usually happened always. Then sometimes

I: It's usual, you don't have good experience from Athens, from Greek people?

Q1: I have I have I have

I: But the most are bad

Q1: But you know this is that not only in Gr in generally human they will remember bad things (.) that's the most in my mind the bad things

I: You be

Q1: That's my problem I know but I remembering them very well the bad things that happened to me. For example like the throw up they throw bottle of water on me from the car

Ο συνεντευξιζόμενος Q2 αναφέρει πως οι ντόπιοι αλλάζουν κατεύθυνση όταν αντιλαμβάνονται πως είναι πρόσφυγας.

Q2: nothing happened to me exactly because..uuuuuh...imim quite silent...um and I...am walking around.....mmmm.....yeah and I mean..yeah....if you been kind and quite to people so.....nothing gonna happen to you,nothing bad.

I:you didn't see strange eeeh...behavior from the locals here and and look or something?

Q2: well...to meeeee.....most of behavior we have from locals....they are really good.....it was really friendly.....and...

I:so you didn't have bad...uh..-

Q2: they're...no.....

I: how do you think that they feel ehh..the locals when they see you that when you told from Afghanistan that you are refugees...

Q2: mmm

I: how do you think....?

Q2: weeeell.....this....sometimes.....there just some people for example im walking in.....in a street and a local is um come from in front of me or.... a local um.mm..we have we have some direction but the local is act be (ΔΑ1)

I: they have distance from you?

Q2: yeahmm.mm distance...and....when...actually they have attention...and in the end they look at me when...they are realize I am refugee....and they try to change their way, the direction...um multisense with me..

I: you don't like that

Q2: I can I can feel that (..) i feel they feel afraid or maybe sometimes...you know media is sharing some shittage stuff for the refugees so (....) that's why (...) they feel afraid....they are.....some of them are good people but just feel afraid...they scare

I: Why you believe that they scare? of the media?

Q2: ee I have I have read los (lot) of news from newspaper e from websites, sometimes I am watching some video clips from media yeah (...) I can understand...

I: So how do you feel when you walking in the city after what you saying, that you see people that you they have distance from you. You feel\l, when you walk in the city how you feel?

Q2: I don't care, because of action and they are some so it's normal (..) it's normal

Αυτή η συνεντευξιαζόμενη αναφέρει πως δεν αντιμετωπίζει κανένα πρόβλημα από τους ντόπιους αλλά από άλλους πρόσφυγες.

I: Eh what problems eh do you face in the city? Just only that you are in City Plaza?

Q3: [tr] she's [tp] she said I don't have problem in the City Plaza, but out of City Plaza I have some problems, some people say something to her that she don't eh feels her security good yes

I: local people?

Q3: [tr] yes yes refuge and local people

I: For example?

Q3: [tr] um no she say I don't know because when they all where in one place and they eh say something to her and had some problem but her daughter and with she because I don't know.

I: Because she's divorce that's the reason they told?

Q3: Yes yes I think uh diff- eh now she got married and and the other woman she loves her man. Yes. They are also refugee.

I: Ok. From locals? Why they told her bad things?

Q3: No no, local no, refugee people.

I: She don' have problem with local people?

Q3: No no

I: How do you think the locals feel when they see you?

Q3: [tr] She say when I see some local people I don't have any problem, they are respect of me.

Ο συνεντευξιζόμενος Q5 αναφέρει όταν πρωτοήρθε ένας ντόπιος του έκλεψε την τσάντα και το πορτοφόλι.

Q5: (....) (...) One time I don't have any money when when I the first come in here in one day, the first day, so (..) one person took my pocket, my bag, here in Athens and they lost my money

I: It was a local?

Q5: yeah, one person local. He took my pockets, he took my money and he say I won't call the police and they im a new coming, I have afraid from um from him and from police of sure. always I have problem, like I have afraid, no problem, I have afraid from police, because they were, we have like security when we look bomb eh fly any sound we remember what happen in Syria. (..) So (..) I staid in the street (..) 3 days (...) they looking a lot of officers, I asked a lot the people, what what he can help me, where can I go, to I have help and they (..) I went to a lot of places, they have refugees but they don't help me

Στη συνέχεια αναφέρει τη σχέση του με τους ντόπιους και επισημαίνει πως αναγνωρίζεται η αραβική του ταυτότητα από το πρόσωπο του.

Q5: someone don't like (..) someone love refugees, someone don't love

I: did eh did they do something weird?

Q5: no

I: their look?

Q5: never anything happen with me, like

I: they didn't look you weird or something when you you told you are refugees?

Q5: no no

I: you didn't see something?

Q5: no no, only like someone look me and (..) he change he eyes and he face, because he , my face is eh... very Arabian (..) (εδώ δείχνει το πρόσωπο του) very like clear Arabian, so someone they know I am Arabian. maybe they don't like, I look in the face (..) change

I: is something often is that they?

Q5: like they close the speak (..) they don't want to connect and no a lot of people love speak with me, love walk with me, someone (..) eh someone eh say to me come to my home, to drink tea, to dinner from Greek

Στη συνέχεια, οι συνεντευξιζόμενοι Q6 και Q7 αναφέρουν πως δεν έχουν κανένα πρόβλημα με τους ντόπιους.

I: How do you feel when you see eh the people? You see the people, the locals. In Athens.

Q6: I feel (.) amazing to the people, I feel great.

I: How do you think that the locals feel when they see you?

Q6: I feel (.) normal, because I know they didn't they don't like me. They don't look at me, like another man or they look at me, okay, maybe some of the people look at refugee like refugee and most of them, when they look at me, they don't have problems with refugee and they didn't see say to me where are you from, why you came to Greece, why you live in Greece. When are you lived in Iran, we have a problem, every day.

Q7: (...) eh (..) you can ask address from people without telling you should speak in Greek language you should be from Greece or be from E the EU countries so people are friendly, they are opened to answer the questions. So the good experience is that-

I: you have the freedom to talk?

Q7: yeah I am freedom to be a part of this society and be friend with people you know

I: eh How do you think the local feel when you se they see you?

Q7: locals ye?

I: yes

Q7: most of them are very good very nice (..) I don't have I haven't had any (.) problem with daily with people here

Ο συνεντευξιαζόμενος Q7 αναφέρει πως νιώθει για τους ντόπιους.

I: how do you feel when you see people?

Q7: (....) aah to be honest I feel bad they so offered (...) they (....) you know the position for them should be upper should be superior than the position they have now I I mean in history (..) and in philosophy for example is science Greece, was very great countries so great country (..) big country and sometimes we can you know find out (.) Greece was the root of (.) how to say civilization of the EU EU countries, the Europe. Here it was the first country (.) there was civilized in the EU. So when I see people here I feel that they should be better (.) they should be better not people I mean the country should be better. So (..)I like people but I think the position of people in the history in the politics in the EU countries (..) and all over the world should be great terrain, I mean upper than here

Επιπρόσθετα, οι γυναίκες υποχρεώνονται να φοράνε μαντήλα και αυτό δίνει μια πιο ξεκάθαρη εικόνα της ταυτότητας τους, όπου οι ντόπιοι τις ορίζουν σαν κάτι διαφορετικό, σαν κάτι ξένο για εκείνους. Χαρακτηριστικά, η συνεντευξιαζόμενη Q4, πιστεύει πως οι ντόπιοι δεν τη θέλουν λόγω της μαντήλας και ταυτόχρονα αντιλαμβάνεται την πόλη μέσα από τους άλλους. Στις συνεντεύξεις παρατηρούνται πολλές επαναλήψεις στον λόγο τους για το θέμα της μαντήλας.

I: How is Athens compared to the city you come from?

Q4: uuum when I thing my country is my city is better than here because (.) iii (.) a refugee can't be uum (...) the local people uuum look to us like refugee they don't think like a woman because I wore a scarf (.) they sometimes when I go to the metro are train (ΔΑ) and they (..) old people uumm be don't have good behavior with us (έντονες εκφράσεις και κινήσεις χεριών]

I: they look bad?

Q4: yes they looks bad and they say something I don't know what they sa say (.) but they look mm (.) I know their behavior is not good

I: how do you um how do you about other woman who don't wear scarf?

Q4: uuum (.) what did you say?

I: what do you think about other woman who don't wear scarf? For example me

Q4: uu

I: I don't wear scarf

Q4: uu are are I respect to all the people I love human but I don't have any problem (.) but just I a li a feel comfortable when I I wear a scarf

I: So you prefer to wear a scarf

Q4: yes I prefer because I am Muslim I want to wear always

I: How do you feel when you walk in the city?

Q4: mmm iii I think aaa they will don't have good behavior with me because I have a scarf (επανάληψη)

Q4: Because local people because ah about my scarf uuuh look me like (.) maybe I have a crime (..) yes (επανάληψη)

I: And you don't think if if you go, you didn't try one day without your scarf?

Q4: uh what?

I: To see their behavior?

Q4: when I see the other don't have a scarf, the people behavior is normal with them. But with us, no.

I: Okay. But you, how do you feel when you see the local?

Q4: uh (..) I feel normally (...) normal, I don't have any problem

I: Here you use the transportation?

Q4: uh yes the trans uh when we go to the transportation it has a problem.

I: You use eh (..) because of the bad behavior?

Q4: yes yes

Η συνεντευξιαζόμενη Q8 αναφέρει πως φοβάται και αντιμετωπίζει ρατσισμό στην Αθήνα, κυρίως στο λεωφορείο. Καθ' όλη τη διάρκεια της περιγραφής των περιστατικών τρέμει και κάποιες φορές περισσότερο. Σε αυτά τα σημεία χρειάστηκε να παρέμβει μεταφραστής, καθώς δεν μπορούσε να εκφραστεί. Αντιλαμβάνεται την Αθήνα απειλητικά, μέσα από το βλέμμα των ντόπιων.

I: in Athens no?

Q8: yeah it's better because I come to study and but I don't like people

I: why you don't like people?

Q8: because mm ehh seris seris

I: seris?

Q8: racists (racists)

I: why you say that?

Q8: because before I I go I go the bus one one one person it's say to me why you where are you going where are you from, I say I am from Syria and then peise mi (πείσε με) ah ah for some some I have ticket em and she take a small money from Greeklino

I: some Greek?

Q8: yeah coins take to me I II doesn't want I have money you see I have ticket and I how have id I have anything why you say to me same that (ΔΑ1) and then and then go back your country he say me and then sa say you go you have home and other people from Greek is ISIS the street in the street you understand me?

I: yes

Q8: and in the street Omonoia you you you not from Greek you have house a but I am from Greek I sleep to the street ehh come come back your country some this and the he tight to my small sister sixteen

I: yes

Q8: yeah

I: when what when happened this?

Q8: in the bus

I: today?

Q8: yeah not today ehh before ee for (She was talking with translator in her language)

Translator: the first days that he she came in Athens

I: and after did you other like that?

Q8: (she was talking to the translator in her own language) (έδω αρχίζει να τρέμει περισσότερο- δυσκολεύεται πολύ να μιλήσει)

Translator: always in the bus (they told something in their language) always in the bus and train, they have the same problem

Q8: yeah

Translator: their angry without (..) and we don't know why

I: how is Athens compared to the city?

Q8: compared city? (She asked the translator)

I: that you come from

Translator: compared to camp?

I: from Athens compared to Aleppo?

Q8: (spoke in her language)

Translator: Aleppo is my town, I used to be in Aleppo but Athens everyone is new about the religion and we don't know people, people are cold with us, they don't have good behavior

I: in the bus do you wear scarf?

Q8: (translation)

Translator: she doesn't but her friend they have a scarf. One day they went to seaside to the beach and some people came to them and they told that take off of you scarf why you wear this in Greece

Q8: it's very hot say

Translator: yes this hot why you wear

I: you don't wear scarf?

Q8: no

I: no but you believe that because of the scarf they have this behavior?

Q8: (translation)

Translator: because they don't know this is not only about scarf, they don't like refugees-

Q8: yes

Translator: they don't want anyone to come to their country

I: do you have any other problem in the city?

Translator: She wants to learn Greek but but when she saw the people their cold she doesn't have any motivation for to learn Greek and she say leave it, I would not learn

Translator: She said that yes I have the same that she is going she was walking in the park and one me four men and man they say bad things to her she understood but she couldn't answer

I: so this is every day?

Q8: m sometimes not every day

Translator: eh she wants to became friend with the Greek people but she doesn't know the limit, maybe they don't like, that's why she is afraid eh

I: you don't have Greek friends? Never?

Q8: yes (she was talking in her languages)

Translator: She had some friends but she saw that they cannot much be to to be much together

Q8: yeah

I: you you didn't have bad behavior in (voice of translation) (..) in Monasthraki and Acropoli?

Q8: (translation)

Translator: yes one time. She and her sister they are walking to Monasthraki (speak in their language) in the way Monasthraki going to Acropoli, they are walking and one person came to them and th and he say that how much money do you want (..) and she say she didn't understand what doesn't mean what he means, so I was laughing and we left. But she felt she feels so bad

Q8: (translation)

Translator: She say that the re a thing she wants to say that if we didn't have war in our country we will never come to Europe. Don't she wants to say to the people to Greek people that don't look us as a terrorists. Ah we are not terrorists, we had to leave our country because it wasn't (.) safe

I:sh she do you believe that the Greek people they didn't accept you because of the economic crisis or for another reason?

Q8: (translation)

Translator: The most yes because eeverywhere they say I Greek I don't have home but you have I am Greek I don't have eh card phone money but you have. These is the most people say Greek people say

Ακολουθως, η συνεντευξιαζόμενη Q9 αναφέρει πως κάποιοι Έλληνες της συμπεριφέρονται ως ιδιαίτερη προσωπικότητα, ενώ κάποιοι άλλοι όχι. Η συγκεκριμένη πρόσφυγας φοράει μαντήλα και στη συνέντευξη αναφέρει πως αντιμετωπίζει άσχημη συμπεριφορά.

I: how you feel yourself in Athens?

Q9: eeeh unconfident. And I have that eeeh..

I: what feelings, good or?

Q9: good feelings yeah but Athens is not confident me, not confident nice, confinent (ΔA1), it's like I'm raced here, I have raced here, I can't do anything here and I have a time, that's it (ΔA2) (race)

I: how do you feel when you see people?

Q9: it's good

I: Greek people

Q9: it's good things because

I: you have good impression from the Greek people?

Q9: yeah some of them, I think some of them they really like refugees and when they active you it's like they

I: they are afraid?

Q9: no more not afraid they act to view like you are very specially someone or like that, but some of them they don't I don't want to speak either, tha that's is okay

I: okay, can you tell me about the bad, what they do when they see you?

Q9: some of them just don't look at you and they don't like you and some of them

I: they have a look, a bad look?

Q9: yeah

I: or a bad behavior?

Q9: yeah

I: they told something bad?

Q9: no no one told me something bad but when they speak with me it's like they don't want to speak with me or if I do something, like I touched them in the wrong or I hit them in the wrong they said okay stay away or if some I have some eh some experience like eh when you go to bus and you when you eh get on the bad, bus sorry, you can if you have chair, space and you want to sit if you saw some old man or old woman, you just say for him okay can you sit. I did that before a lot of times and they didn't accept that, okay don't want, say stay here, I don't want to sit (.) yeah that-

I: it's happen often this?

Q9: yeah

I: every time when you go the bus?

Q9: not every time

I: but often?

Q9: but often yeah eh for me because I do a good things I don't care (...) what they say
I: Okay. Eh how do you think about eh the other woman who don't wear a scarf like you?

Q9: No. It's eh the same.

I: It's the same

Q9: Because that eehits come back to you, you want to do that or not. I don't care, I don't care about the religious. They care, eh cries (Christians) or the Muslim, I don't care about it. All the same, because they

I: Did

Q9: they humans

I: Do you think that em, one reason that some local people have bad behavior

Q9: yes

I: because of the scarf?

Q9: Yeah, certainly

I: Why you believe they can't accept this?

Q9: Because eeh when you wear the scarf that eeeeheeh (.) that's mean you are Muslim.

I: Yes

Q9: Some some of people not all of them, they don't accept that, or why you wearing the scarf, you are still young why you do that, they say. Some eh I don't eh answer them, I like them. Because I'm Muslim, I must do that but eh if someone Muslim or eeh for example or they don't wear Hijab (scarf) um I don't say anything, they eh

Η συνεντευξιαζόμενη Q10 αναφέρει και αυτή άσχημη συμπεριφορά λόγω της μαντήλας και περιγράφει περιστατικά που συμβαίνουν στη στάση λεωφορείου και μέσα στο λεωφορείο. Επίσης, η πρόσφυγας αυτή έχει έντονη εκφραστικότητα και αυτό φαίνεται στη φωνή της και στις κινήσεις της.

I: in Athens you feel now you feel safe eh comfortable?

Q10: (...) (αναστεναγμός) in Athens (.) there is a lot of canirchebos (?) (maybe in her language, I understood and I told after)

I: ana eh anarchism

Q10: racist

I: ra racism

Q10: in eeh Athen there is a lot of racism (...) I can't say I am safe because every time everywhere I am waiting tooo some person come and attack to me, because I we wear a scarf and I have hejob I have this experience, I was waiting in the bus station for bus to come for my in lessons and one woman from Greece it wa a Greek woman she told me eeh (...) and she attacked to me take my scarf out (....) what is that (...) what d (..) why you wear this (...) I say ok I came in Europe, Europe I have freedom (....)

I: wha what was your answer in this woman?

Q10: yeah I (.) I am in Europe and Europe every person has freedom, okay I like to be like this, you like to to don't wear (..) ehh scarf or don't wear clothes you want to come without clothes okay this your opinion and this my opinion (.....) then you came in farin (?maybe foreign) country (..) you must learn they language and explain for them in they language (..) because you have eh hejob and every woman that they are crossing of you (...) they see to you they look at you and they ask you what is that (...)

I: but what happened after when you say that in these women what was the answer?

Q10: yeah she say okay I am so sorry (.) I say you can ask me better not like you want you come and attack to me (.) you come and say what is this, what is your opinion that you wear this (..) I answer you (..) of course I I answer you I have eeh (...) I have (....)

I: do you want to describe me?

Q10: mmm I forget one word (.) okay eh of course I answer you and I explain to you what is this and why I wear this (..)

I: okay and after, she say something more?

Q10: eh no, she shame and (...) go away (laughter)

I: she left?

Q10: yeah she left

I: and (.) this happened eh often (.) about the scarf

Q10: yeah

I: they have

Q10: every time

I: they have problem with the scarf

Q10: yeah every time in more in the boses (mean buses) station boses stuff

I: you try to not wear one time to see the the reaction of the Greek people?

Q10: you take of this?

I: yes for one time and walk in the city

Q10: no

I: you never think to do this and-

Q10: no because I see the people that eh they are my friend and they are from my country, they don't wear the scarf and they have problem another problem

I: what problems?

Q10: eh the Greek people they understand that you are from Greece or you are refug (mean refugee) (.) ok you are refug and thee (..) and the eeh (..) every time when you go in the bus they seet (see) you and they keep the stuff like this (εδώ σφίγγει τα χέρια της πάνω της σαν να κρατάει ένα αντικείμενο) they afraid because you are refug (refugee) and they afraid to eh steal something of them (.) every time that you go in the shopping in the bos (mean bus) in the you (.) cross eh you are ranking in the street (..) they afraid when you they cross of you they give all stuff like this (επανόληψη της κίνησης)

I: why you believe that they afraid so much? (...) of the refugees (.) the Greek people

Q10: (..) because I eeh I saw them

I: why

Q10: I

I: why

Q10: because they

I: you believe-

Q10: ah

I: that they they afraid of you

Q10: (..) ah (.....) o because every day I am (.) I am (.) I am looking there em when I am in the bos (bus) ok they don't haa they they think I I they think that I can't understand the language the espeak (speak) together and say something bad something wrong word to people and the but I understand them

I: I would explain again why you believe that they are they are afraid of you (.) why you believe the Greek people, afraid the refugee people

Q10: (...) why I believe (.....) because I believe that they think they think we are refug and we need something and we don't have a lo a lot money enough money to buy this and we came and steal them (..) I believe that they think this (.) they have this thought

I: stereotype

Q10: yeah (..)

I: and you how do you feel when you see mm the people?

Q10: mmm

I: what feels you have when you see the people?

Q10: which people?

I: the local people (...) what do what do you think about the local people, how do you feel(.....) (Δυσκολεύεται να κατανοήσει τι την ρωτάω) good bad feelings

Q10: (...) I don't understand the local people in the eeh people that theyyy they are bad to refug or not

I: yes if you I will explain again if eeh how do you feel when you see the people (..) the local people eh how do you feel(.) you told me how they Greek people feel about you

Q10: yeah yeah

I: but you how do you feel (.) when you see the Greek people you how do you feel

Q10: (..) I don't have any special feeling but (.) I am eeh I am happy with them (..)

I: you don't have any problem with-

Q10: No I don't have a problem If they don't make for me

I: so-

Q10: if they make for me problem of course I I hate hate of them (....) because some people they are eeh I agree with us they are with refug (refugee) but some people they are not and we must fighting with them and not fighting with them to explain for them every time we must do a speak with them when I am in the bos (bus) every time I am eh speak with these people and these people to explain for them (εδώ δείχνει με το δάκτυλο (δείκτη) της δεξιά και αριστερά) for everyone

I: So if someone i is eeem he is kind with you so you will be kind

Q10: of course (.) of course because we don't have problem with them (.) they they people they think refug come and esteal they job (...) in Athen in Greece there is not enough job for there is people (for Greek people- για τους Έλληνες) (.) now refug come and of course the people from Greece they afraid if they are come and stay in Athen (.) they theythey found money from where they have to work (..) and of course ehh

I: you understand you understand them ab about because thi-

Q10: I il understand I am agree with them (.) a lot of refug come in Athen (.) they need to how stay to work they need education (..) they need everything that in Greece thre is not enough for they people (..) now refug come problem and problem

I: okay (..) do you face other problem in the city in Athens? (...) do you see other problems in Athens?

Q10: (.....)

I: no only the eehteeh racism

Q10: yeah just racism (ΔΑΙ)

I: and even eh something beautiful event that happened to you?

Q10: (..) emm (.....) I find a lot of friend Greek friend here eeh this is so nice for me (...)

I: and something bad

Q10: something bad (....)

I: you told me about the racism

Q10: yeah

I: but was something specific really really bad

Q10: yeah I was with my friend in the bos (bus) and bos it was so busy full of refugee and Greek people more it was refug because this way that you came it's come more refug because they come to this building

I: yes in Chora

Q10: yeah and eh (.) it's one bos (bus) it's every time (.) so busy of refug (..) one woman they start to say something wrod (mean wrong) word (.)

I: like?

Q10: bad word ii

I: you remember the word?

Q10: malaka (.) bad word

I: yeah

Q10: bad word and and also she say eeh they language is so treble (trouble) we can't understand them and the driver it was angry (εδώ γίνεται ένα μικρο μπερδεμα γιατί η συνεντευξιαζόμενη προφέρει το agree εώς angry) with her not with us

I: It was ag he was angry?

Q10: yeah yeah

I: and

Q10: and the we decide to go down of a bos (..) and we say ok this bus for you and I didn't go never again with this bus (...) I change my way (.) and sometimes came with walking and sometime I change every time

I: because of this woman?

Q10: every estop I change my way

I: but what what the driver did, to this woman

Q10: anything the driver was angry with her

I: it was angry

Q10: angry

I: agree

Q10: agree

I: he was accept what

Q10: yeah

I: what the woman say

Q10: she eh he driver ye it was angry with woman and say yes I i tired from this refug every time they come in the bos with a lot of children eh they get me angry something like this

I: so you never eeheeh take again this bus

Q10: no no

I: because of the driver

Q10: eeh the driver and some people that they take this bus they are-

I: AA2

Q10: all the time they (..)

I: they told-

Q10: they are racism like racism

Οι πρόσφυγες αντιλαμβάνονται την πόλη αλλά και την ταυτότητα τους μέσα από το βλέμμα του άλλου. Οι πρόσφυγες στις ερωτήσεις για το πώς νιώθουν για την πόλη ή ποια είναι τα συναισθήματα που τους προκαλεί η πόλη, δίνουν απαντήσεις για το πώς τους συμπεριφέρονται οι άλλοι. Η ταυτότητα εξελίσσεται μέσα από το βλέμμα του άλλου, καθώς οι πρόσφυγες αντιλαμβάνονται την διαφορετικότητα τους από την συμπεριφορά των ντόπιων. Οι πρόσφυγες τείνουν να αναδομήσουν την ταυτότητα τους μετά την τραυματική τους εμπειρία και να προσαρμοστούν στο καινούργιο περιβάλλον. Αυτό, το καινούργιο περιβάλλον που τους περιτριγυρίζει είναι η πόλη και οι ντόπιοι. Η ταυτότητα, η πόλη- Αθήνα και ο πρόσφυγας αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

6 Συζήτηση και Συμπεράσματα

Η ταυτότητα είναι υπό Διαπραγμάτευση

Η ταυτότητα των προσφύγων στην Αθήνα είναι υπό διαπραγμάτευση. Με τον όρο «διαπραγμάτευση» εννοούμε ότι οι πρόσφυγες διαπραγματεύονται την ταυτότητα τους «υπό» το βλέμμα των ντόπιων, οι οποίοι λειτουργούν ως «άλλοι» ενώ η ματιά τους είναι καθοριστική για την διαμόρφωση της ταυτότητας του πρόσφυγα στην πόλη. Παράλληλα, οι δέκα συνεντευξιζόμενοι πρόσφυγες δεν μένουν αρκετό χρονικό διάστημα στην Αθήνα και αυτό οδηγεί στο να μην γνωρίζουν τόσο καλά την Αθήνα. Σημαντικό, είναι το γεγονός πως και οι δέκα οι συνεντευξιζόμενοι δεν θέλουν να μείνουν στην Αθήνα και δεν θέλουν να διαπραγματευτούν αυτή την καινούργια ταυτότητα.

Οι πρόσφυγες τείνουν να γνωρίζουν σε πρώτο στάδιο τον εαυτό τους σε μια νέα πραγματικότητα, αυτή του πρόσφυγα και έπειτα μετά την μετεγκατάσταση τους στην Αθήνα διαπραγματεύονται την καινούργια τους ταυτότητα, την Αθηναϊκή. Η μεταβολή της ταυτότητας σε προσφυγική φαίνεται να διαδραματίζει ένα ουσιαστικό ρόλο στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους, καθώς κλονίζεται από την τραυματική εμπειρία. Στις συνεντεύξεις οι πρόσφυγες δυσκολεύονταν να εκφραστούν για το ταξίδι διαφυγής τους και αυτό φάνηκε έντονα από την εκφραστικότητα τους με τις μεγάλες παύσεις στο λόγους τους ή κάποιοι δεν ήθελαν να περιγράψουν το ταξίδι αυτό.

Οι πρόσφυγες αντιλαμβάνονται την πόλη Αθήνα μέσα από το βλέμμα του άλλου-Αθηναίου και αυτό διαφάνηκε μέσα από τις συνεντεύξεις. Η συμπεριφορά των Αθηναίων παίζει καθοριστικό ρόλο στο πως αντιλαμβάνονται την πόλη. Στις ερωτήσεις που αφορούσαν την πόλη, όλοι οι πρόσφυγες σε αναφορές για τις συμπεριφορές των ντόπιων. Οι πρόσφυγες ξεχωρίζουν τόπους που προτιμάνε και τόπους που δεν θέλουν να πηγαίνουν. Πολλοί πρόσφυγες αναφέρουν την Ακρόπολη, ως ένα μέρος που τους αρέσει να περπατάνε και την Ομόνοια ως ένα μέρος που δεν νιώθουν ασφάλεια λόγω της επαφής τους με άτομα που δεν τους είναι οικεία, φαντάζουν εχθρικά απέναντί τους και άρα τους προκαλούν ανασφάλεια. Στις συνεντεύξεις φάνηκε πως οι πρόσφυγες έχουν διαμορφώσει αισθήματα για την πόλη, όπως για παράδειγμα πολλοί αναφέρθηκαν στο αίσθημα της ελευθερίας και κάποιοι άλλοι αναφέρθηκαν στα σοβαρά

προβλήματα της Αθήνας, όπως το πολιτικό σύστημα και την γραφειοκρατία. Μέσα από τις συνεντεύξεις διαφάνηκε πως οι πρόσφυγες είναι μετέωροι, καθώς έχουν ένα αβέβαιο μέλλον και έχει ως αποτέλεσμα να μην διαμορφώνουν μια σταθερή ταυτότητα. Όλοι πρόσφυγες δεν βλέπουν το μέλλον τους στην Αθήνα και δεν θέλουν να διαπραγματευτούν την Αθηναϊκή ταυτότητα τους. Και αυτό δημιουργεί ένα βασικό ερώτημα: « Πώς είναι δυνατό ο πρόσφυγας να μπορεί να δημιουργήσει ταυτότητα όταν ο ίδιος δεν θέλει να την αποδεχτεί;» γιατί και ορίζεται ως διαπραγματευόμενη. Αρκετοί πρόσφυγες, ανέφεραν πως ο κύριος λόγος είναι η οικονομική κρίση και η αναμονή για επανένωση με την οικογένεια τους.

Η ταυτότητα διαμορφώνεται υπό το βλέμμα του άλλου. Οι πρόσφυγες κατανοούν την διαφορετικότητα τους από την συμπεριφορά των ντόπιων. Αυτή η διαφορετικότητα αποτελεί ένα δομικό στοιχείο στο σχηματισμό της ταυτότητα τους. Οι περισσότεροι πρόσφυγες βιώνουν άσχημες συμπεριφορές από τους ντόπιους σε δρόμους και σε λεωφορεία Έντονο παράδειγμα, είναι η απαξιώτικη συμπεριφορά που λαμβάνουν οι γυναίκες που φοράνε μαντήλα μιας και είναι πιο φανερή η ταυτότητα τους. Οι ντόπιοι ως «άλλοι» φαίνεται να αλληλεπιδρούν με τους πρόσφυγες τόσο σε συμβολικό όσο και σε πραγματικό επίπεδο. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες στην έρευνα αναπαριστούσαν με χειρονομίες τις συμπεριφορές των ντόπιων.

Εν κατακλείδι, η ταυτότητα διαμορφώνεται υπό το βλέμμα του άλλου και της Αθήνας. Η ταυτότητα φαίνεται να εξελίσσεται μέσα από τις σκέψεις τους και τα συναισθήματα των προσφύγων για τους Αθηναίους και την Αθήνα. Οι ταυτότητες των προσφύγων βρίσκονται υπό διαπραγμάτευση καθώς δεν έχουν μια ολοκληρωμένη εικόνα για τον εαυτό τους, όχι μόνο γιατί έχουν αφήσει την πατρίδα τους βιαώς, όχι μόνο γιατί βρίσκονται μικρό χρονικό διάστημα στην Αθήνα, αλλά κυριώς και γιατί δεν επιθυμούν να διαμένουν στην Αθήνα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι πρόσφυγες βιώνουν την τραυματική εμπειρία της προσφυγιάς και αυτό είναι το πρώτο στάδιο της μεταβολής της ταυτότητας. Έπειτα, η πόλη- Αθήνα είναι το καινούργιο περιβάλλον όπου οι πρόσφυγες διαμένουν. Η Αθήνα αλληλεπιδρά στη διαμόρφωση της ταυτότητα τους καταλυτικά. Η πόλη γι' αυτούς έχει χαρακτήρα. Η πόλη, ο πρόσφυγας και η ταυτότητα έχουν παρελθόν, παρόν και μέλλον. Οι πρόσφυγες αντιλαμβάνονται την πόλη μέσα από τους άλλους- ντόπιους, τους χώρους και την καθημερινότητα τους. Πλέον, οι πρόσφυγες έχουν δημιουργήσει αναμνήσεις και εικόνες για την πόλη. Τα ονόματα των δρόμων της Αθήνας παραπέμπουν ταξιδεύουν και καθορίζουν τις πρακτικές τους. Στον κάθε χώρο προβάλλονται συγκεκριμένες αντιλήψεις, παραστάσεις και εντυπώσεις από τους πρόσφυγες. Φαίνεται, ο τόπος να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις αλληλεπιδράσεις των προσφύγων με τους ντόπιους. Ο πρόσφυγας αναγνωρίζει τον εαυτό του στην πόλη, καθώς διαμορφώνει το παρόν του. Η πόλη αλλάζει χρονικά το ίδιο και ο πρόσφυγας και η ταυτότητα.

Ακολούθως, το βλέμμα του άλλου είναι ένα δομικό στοιχείο ως προς την διαμόρφωση της ταυτότητας τους αλλά και ταυτόχρονα ο άλλος αποτελεί ένα δομικό στοιχείο της πόλης. Οι πρόσφυγες αντιλαμβάνονται την πόλη μέσα από την συμπεριφορά των ντόπιων. Η ταυτότητα των προσφύγων διαμορφώνεται από την διαφορετικότητα του κοινωνικού βλέμματος. Τα ευρήματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι η αλληλεπίδραση των προσφύγων με τους άλλους έχει δημιουργήσει ταυτοτικό τραύμα, καθώς οι πρόσφυγες περιγράφουν σκηνές ξеноφοβίας και περιθωριοποίησης. Η αλληλεπίδραση με τους άλλους είναι αναγκαίο στοιχείο για την διαμόρφωση της ταυτότητας, διότι οι άλλοι παρέχουν την εικόνα του ατόμου για την συγκρότηση της ταυτότητας.

Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι οι ταυτότητες των προσφύγων στην Αθήνα δεν ενέχουν κάποιες σταθερές, αλλά συνεχώς αναδιαμορφώνονται, καθώς τα άτομα αυτά βρίσκονται σε μια διαρκή αλληλεπίδραση με τον εαυτό τους και τους Αθηναίους πολίτες (ουσιαστικά, δηλαδή, με τον «άλλον») σε ένα πρωτόγνωρο γι' αυτούς περιβάλλον. Οι πρόσφυγες γνωρίζουν πως έχουν ένα αβέβαιο μέλλον και γι' αυτό αδυνατούν να σχηματίσουν μια συνεκτική ταυτότητα. Η ταυτότητα τους είναι κατακεραματισμένη. Είναι μια ταυτότητα «υπό διαπραγμάτευση».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Chryssochoou, X. (2003). Studying identity in social psychology: Some thoughts on the definition of identity and its relation to action. *Journal of Language and Politics*, 2(2), 225–241. <https://doi.org/10.1075/jlp.2.2.03chr>

Eurostat. (2018). *Newsrelase Euroindicators*. Retrieved from <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/8631691/3-31012018-BP-EN.pdf/bdc1dbf2-6511-4dc5-ac90-dbadee96f5fb>

Lipiansky, E.-M. (1993). L'identité dans la communication. *Communication et Langages*, 97(1), 31–37. <https://doi.org/10.3406/colan.1993.2452>

Reicher, S., & Hopkins, N. (1996). Self-category constructions in political rhetoric; an analysis of Thatcher's and Kinnock's speeches concerning the British miners' strike (1984–5). *European Journal of Social Psychology*, 26(3), 353–371. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-0992\(199605\)26:3<353::AID-EJSP757>3.0.CO;2-O](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0992(199605)26:3<353::AID-EJSP757>3.0.CO;2-O)

UNHCR. (2018). Operational portal Refugee Situations. Retrieved May 2, 2018, from <http://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean>

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

- Αιτήσεις Ασύλου -Τοποθεσία Καταγραφής Αιτήσεις Ασύλου -Χώρες προέλευσης.* (2013). Retrieved from http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2018/03/Greek_Asylum_Service_Statistical_Data_GR.pdf
- Γιοχάλας, Θ. (2017). Πώς κάποια πλατώματα έγιναν πλατείες... *Νέα Εστία*, 180(1873), 339–345.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες* (1η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.
- Ιωσηφίδης, Θ., & Σπυριδάκης, Μ. (2006). *Ποιοτική Κοινωνική Έρευνα* (1η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.
- Κούζας, Γ. . (2017). Στο περιθώριο της σύγχρονης πόλης. *Νέα Εστία*, 180(1873), 346–358.
- Κυριάζη, Ν. (2005). *Η κοινωνιολογική Έρευνα* (θ' έκδοση). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κωνσταντοπούλου, Χ., Μαράτου- Αλίπραντη, Λ., Γερμανός, Δ., & Οικονόμου, Θ. (2000). «Εμείς» και οι «άλλοι»: αναφορά στις τάσεις και τα σύμβολα. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδάνος.
- Λεοντίδου, Λ. (2017). Αθήνα, «απαλή πόλη». *Νέα Εστία*, 180(1873), 313–319.
- Ναυρίδης, Κ. (1997). Ταυτότητες και ετερότητες στο κλινικό ψυχοκοινωνικό πλαίσιο. Η περίπτωση των προσφύγων. In *Ταυτότητες* (pp. 329–342). Αθήνα: Καστανιώτης.
- Ναυρίδης, Κ., & Χρηστάκης, Ν. (1997). *Ταυτότητες*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Ρωπαΐτου, Ζ. (2017). Η οδός Ευρυπίδου άλλοτε και τώρα. *Νέα Εστία*, 180(1873), 326–338.
- Σερτώ, Μ. Ν. (2010). *Επινοώντας την καθημερινή πρακτική* (Πρώτη). Αθήνα: Σμίλη.
- Τριανταφυλλοπούλου, Π. (2008). *Μετανάστευση, μεταστροφή και εθνική ταυτότητα στην Ελληνική Κοινότητα Μπαχά'ι*. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Retrieved from <http://library.panteion.gr:8080/dspace/handle/123456789/941>
- Χρήστου, Ε. (2016). *Κοινωνικές Αναπαραστάσεις Τεχνολογίας: η χρήση της τεχνολογίας*

- από τους πρόσφυγες. Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου.
- Babbie, E. (2011). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα*. (Ζαφειρόπουλος Κώστας, Ed.) (1η έκδοση). Αθήνα: Κριτική ΑΕ.
- Mason, J. (2003). *Η διεξαγωγή της Ποιοτικής Έρευνας*. (Ελληνικά Γράμματα, Ed.) (5η). Αθήνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

Εισαγωγή:

Έχετε πολύ καιρό στην Αθήνα;

Πώς είναι να φεύγει κανείς από το σπίτι του και να κάνει ένα τόσο μεγάλο ταξίδι;

Έχεις ταλαιπωρηθεί πολύ με το ταξίδι;

Εδώ; Πώς είναι εδώ τα πράγματα;

Έχει αλλάξει πολύ η ζωή σου;

Ερωτήσεις για την πόλη- Αθήνα και για το βλέμμα του άλλου:

Η Αθήνα πώς είναι σε σχέση με την πόλη που έμενες;

Νιώθεις άβολα στην Αθήνα;

Τι προβλήματα αντιμετωπίζεις μέσα στην πόλη;

Σου έχει τύχει κάτι που σε έκανε να νιώσεις άσχημα ή που σε παραξένεψε πάρα πολύ;

Πώς νιώθεις όταν περπατάς μέσα στην πόλη;

Πώς νιώθεις όταν βλέπεις τα κτήρια;

Πώς νιώθεις όταν βλέπεις τους ανθρώπους;

Εκείνοι πώς νομίζεις ότι νιώθουν όταν σε βλέπουν;

Ποιες τοποθέσεις σου αρέσουν περισσότερο;

Ποιες τοποθέσεις δεν σου αρέσουν;

Έχεις αισθανθεί κάτι όμορφο ή κάτι άσχημο από π.χ. ένα βλέμμα;

Τελικά νιώθεις καλύτερα στην Αθήνα ή στην πόλη από όπου έφυγες;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 7

ΑΝΤΡΑΣ ΤΟΠΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΚΟΝΤΑ ΣΤΗ ΠΛΑΤΕΙΑ ΒΙΚΤΟΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ: 00:37:55

I: You told me you are a writer?

Q7: Yeah

I: So you published a book? What is the subject of your book?

Q7: The title is “The air without strings”

I: And what is the name of your new book?

Q7: eeeh my new book because my second book in my country is bad. I cannot, I could not publish it. Sooo I didn't make aaa decision about the title. But here, I'm gonna publish another book with a French publication, but its generally from Iran, I mean it's a Persian publisher but they live in France. Aaand because-

I: What is the subject of your new book?

Q7: I don't know im not-

I: You didn't-

Q7: Yeah so far

I: You didn't write the book

Q7: No, it's prepared, it's ready. But I should make decision about the title. You know I'm in touch with them tooo go further and at the moment I need to make up my mind to make decision about the title. But the book and the poems are ready.

I: Okay. How long have you been in Athens?

Q7: In Atheeeens I think about 8 months.

I: About 8 months?

Q7: Yeah because in Greece it's been about one and half year but in Athens 7 months, 8 months, cause I've been to Samos before.

I: And you you live in the center of Athens?

Q7: Yeah yeah yeah

I: How does it feel to leave your house and make such a long trip?

Q7: (laughter)

I: Could you descr- describe your experience?

Q7: Yeah, in (ΔA1) it was (.) terrifying and hard trip, it was not like going to vacation or travel for education or travel for having a good life. It was aaa trip for saving my life.

I: How long did it it take you?

Q7: 2 months

I: 2 months?

Q7: Yeah, because I went to Turkey

I: But before from Turkey?

Q7: Before I was in Iran. From the boarder, I passed the boarder and go to Turkey and after that I go to-

I: What is the name of your hometown?

Q7: My home town Teheran, the capital.

I: Capital

Q7: Yeah

I: And why you you left from Teheran?

Q7: Because I was in jail, in a prison, but it was not official jail. Because we have a lot of police forces in Iran and some of them illegal and they don't tell you that what is your accusation and what what is your fault. They just catch you and put you in a jail and after that you should know what was what is your fault and what did you do. Yeah, so I was in jail for 5 days. And after 5 days, I was free and when I found myself free, because my life was not safe and Iran was not safe for me. I should eh I should have waited I should have waited for fort. Aaand I know that if I wait for eh fort, I will be in eh dangerous situation. My life will be in dangerous situation, so I left my country, I fled my country and I went to Turkey.

I: From Teheran to Turkey how long did it take you?

Q7: To Turkeyyy one day

I: One day

Q7: one day yeah

I: And after, from Turkey to Samos?

Q7: You know I've been to Turkey for 1 month

I: One month?

Q7: Yeah, I was waiting for a smuggler, you know? yeah, for somebody who can move

me from Turkey to...- (ΔA1) what was the name of that? The city of Turkey...

mmm...I forgot. Okay.

I: Here, in Athens, how are the things?

Q7: Mmm

I: How is your life?

Q7: My life? (..) Now, because (..) I tried my best with myself to another situation and I was not satisfied with what I was, that's why I -

I: How how you was before? before now?

Q7: No work, no education, you know, nothing, no money aaand I tried to find a job, I tried to go to university because I was graduate from University in Iran and yeah, I did not want to be without a job and without anything. Sooo, yeah.

I: Now?

Q7: Things are difficult. I cannot say that everything is good. But, at the moment I can have a vision from what I want in my life, my future, at least. And I know that in order might be some ways for me to be at my future. But before, I did not know that, you know, before I mean, when I came to Greece eh it was not clear for me, to know that what is my future and what place will I be in one, after one year, after two years. But now I know that I should continue my education, I should do my work, do my job-

I: When you decide to leave from Teheran? You wanted to stay in Athens, it was your last destination?

Q7: No. I think nobody, for nobody is the last destination, from Iran I mean. Because-

I: Why you say that?

Q7: Because, I think (..) Iran has a really good condition in terms of not political, in terms of-

I: Money?

Q7: money, and the jobs and (..) economical situation overall. So, we had, for example I had my house, I had my friends, my family, my job and my retail session (?) from (..) everything. Eehh, but (..) compared to Athens, compared to Greece, Iran is more powerful in terms of economical system. But the political system is no freedom, there is no will free will and human lives and everything.

I: So-

Q7: So because from Iran don't want to stay here. They want to have a good life and a good future. That's why we don't, yeah, select this country as our purpose country. It's

just a bridge. To go to another country.

I: You feel uncomfortable in Athens?

Q7: At the moment here?

I: Yes. (...) (διακοπή, έρχεται η σεββιτόρα) (...) Here, do you feel uncomfortable?

Q7: Eeeh in terms of culture, no. Because, I think I can understand greek culture well. But in terms of finding job, finding money (..) you know (..) building a good future, yes, it's hard so I will be nervous when I think condition of Athens. But I don't have any problem, cultureeee and people from Greece. Greek people are very good.

I: What problems do you face in the city?

Q7: In here?

I: Yes.

Q7: Administrative processes. I mean, when I want to open a bank account (..) I should pass many steps, and it's sometimes it seems impossible for me for example. Or-

I: Could you describe me your experience with the bank?

Q7: Yeah. I am working eh on a project for a university in America. They want me, they want to pay me for this project. But I can't give this money, because if I want to open open a bank, I should have AFM, AMA, AMA number, I should have eh a contract, official contract from Greece and show this contract in the municipality and I don't know where. So it's a long process. And eh I prefer to, I prefer not to have the bank account and use my, you know, the bank account of my friend, my housemate. Because if I want to open a bank account, it is a lot of time. So, bad experience is going to Katehaki, it's very bad experience.

I: Why?

Q7: Because you should wake up at 3o clock or 4o clock in the morning, to go and stay in a line, very large line, in front of eh Asylum Service in Katehaki, you should wait until 7 or 8o clock, about 3hours 4 hours in cold weather, maybe it is raining, maybe its cold, maybe it's windy, you should wait. Aaand after that, you can interv at the Katehaki to the Asylum Service, and you should wait another time for three hours four hours until 12, just to say that okay, please change this ID. So, for changing the ID an ID card, you should spend one day of your life. And it's crazy. (laughter)

I: Any other problem in the city? 11.49,74

Q7: ehhh in the city (...) Sometimes I I feel -

I: with the transportation

Q7: yeah I feel sometimes that the city is not (.)how to say that is not clean

I: it's not clean

Q7: (ΔA2) I was in Teheran and Teheran is more (.) I meant tidy and (.) what to say is more clear than here (...) aaah (...) I mean rubbish bags (..) anything (..) aahh

I: Do you want to say more about Athens ?

Q7: In Athens is cloudy it's not clean it's dirty city but the thing that is very good it's mmm multinational city you can find from every nationaa nationality here from Iran Pakistan Afghanistan Greece Albania (.) and also I have found many people from UK, I have good friend from UK from US, so the good thing about Athens is that it's multinational country a city but the bad thing is you can find poor people everywhere they need money they ask you money aaand (...) it's not clean, transportation is not good

I: it's like your cou city ?

Q7: eh transportation

I: yes, is the same?

Q7: oo is not organize for example in my city you should pay but but here sometimes you can from thi I mean the entrance without pay without aa showing your ticket. But it's good that you can go everywhere with metro and buses, you know

I: you don't have the same in your country in your city?

Q7: is the same

I: is the same you have metro bus?

Q7: yeah we have metro and bus and everything

I: but compared-

Q7: but my country is more organized you know it's order here is not organized sometimes. For example I told you the gates the intro intro gates (..) eh if you want to use metro in my country the gates are closed unless you should use the car and there is electronic evals to open the gate, but here all the gates are opened and you can pass without paying and show your ticket eh -

I: do you like that?

Q7: (...) no I don't like this because I think it's not (...) you know there is no good plan for this. There is no good administration(.) management you know is the luck of management is not good

I: How you feel yourself in Athens?

Q7: mine?

I: yourself in Athens -

Q7: ok ok

I: how you feel?

Q7: (...) (laughter) aaa (...) because I can't consider Athens as my purpose country and purpose city (...) it's a good experience for me because I am passing this experience and going to another step (.) that's why I like here (.) but if Athens there my last city in my life (...) I would have be died I think-

I: why you say that ? It's horrible

Q7: Iii like the city (.) is warm and sunny and good people also to be honest very good people and nice people comment kind but-

I: So what the problem?

Q7: yes the problem is there is not future in the city (..) I mean there is no eeh you see pripress (.) you know to make conditions better you can not find anything any motive (.) that want to make the city better, so about the future I think the future is dark (.) in terms of economical system and local (?) situations but anything else and it's very good city for people from another country in EU to come here and spend money and because it's I think cheap city in the EU countries within Europe, so it's very good for vacation and for to know see history in Greece (.)to go to Metropolis (Acropolis?) to go to museum is very good but it's good to people to have money you know

I: But for you what feeling you have for the city? You can-

Q7: I think I am passing a bridge just this I am passing a way, it's a way so I like this way but it is not my home you know it is not my purpose my goal I am just passing I am just going in this way

I: Has something happened to you that has make you feel bad

Q7: (...) mmm

I: bad experience in Athens?

Q7: (...) no

I: a beautiful experience?

Q7: a beautiful experience yeah

I: can you describe me

Q7: (...) ehhh (..) you can ask address from people without telling you should speak in Greek language you should be from Greece or be from E the EU countries so people are

friendly, they are opened to answer the questions. So the good experience is that-

I: you have the freedom to talk?

Q7: yeah I am freedom to be a part of this society and be friend with people you know

I: eh How do you think the local feel when you see they see you ?

Q7: locals ye?

I: yes

Q7: most of them are very good very nice (..) I don't have I haven't had any (.) problem with daily with people here

I: how do you feel when you see people?

Q7: (....) aah to be honest I feel bad they so offered (...) they (...) you know the position for them should be upper should be superior than the position they have now I mean in history (..) and in philosophy for example is science Greece, was very great countries so great country (..) big country and sometimes we can you know find out (.) Greece was the root of (.) how to say civilization of the EU EU countries, the Europe. Here it was the first country (.) there was civilized in the EU. So when I see people here I feel that they should be better (.) they should be better not people I mean the country should be better. So (..) I like people but I think the position of people in the history in the politics in the EU countries (..) and all over the world should be great terrain, I mean upper than here

I: How do you feel when you walk in the city?

Q7: mmm

I: you like?

Q7: I like it yeah because it's safe (..) for me there was no problem with others

I: when you see the buildings what feels you have?

Q7: buildings are old

I: you like?

Q7: ye there are older ahhh there are quite and there are all the same, I mean the design of the buildings are not eh how to say different from each other. But in Iran when you see a building you cannot find another built building like this. Every building has own has its own designing. But here it was surprising for me when I came to Athens until now that all the buildings are the same and designing of them and they are so old, there is no construction in Iran you can find a new construction in each city in aa I mean industry, because people want to destroy buildings and build another one, building a

new one. But here you can't find new buildings or rarely you can find. I mean often usually aah buildings are old

I: But when you walk in the city you fe how you feel?

Q7: I feel relax and nobody you know, I know you ask you to be like them I mean you are free, enjoy your freedom (.) is what I feel

I: Which places you like most in Athens?

Q7: (...) mmm

I: and why?

Q7: Exarcheia

I: why? Why Exarcheia?

Q7: Because (...) I can't find people ehh from left wing parties and I like that (...) and many anarchist or (...) ehh socialist they live ehh near you know closed to Exarcheia (...) ahhh and you can find people from every nationalities there(..) and also its active you know it's alive its alive neighborhood in Athens and even if you go there and around 12 o'clock or 1 o'clock of the night you can find many people although (...) so yeah I think it's alive

I: Which places you don't like in Athens?

Q7: mmm Athernou I hate it

I: where?

Q7: Achernou Achernou

I: Achernou

Q7: yes there is a street A C H

I: Where is this? ehhh

Q7: it's here, from Pattision if you go

I: Victoria, it's a street-

Q7:yeah yeah

I:of Victoria

Q7: behind Victoria yeah

I: why?

Q7: after Victoria (...) ahhh (...)

I: you don't know why?

Q7: because that super dirty

I: is dirty?

Q7: yes and sometimes because I was in City plaza hotel. A city plaza is near Acheronou, I didn't like the street, I don't know why, the sense of the street, the feel of this street is not safe sometimes (..) yeah

I: Can you describe me a day in Athens

Q7: A day. What day? It depends on-

I: A usual day

Q7: depends aaah a usual day I am always in my house, ok I woke up and make a coffee, I don't know

I: You don't go out?

Q7: Not usually because (..) my work is my in my house and if I go out if I want to go out I should go to the university just this. My university because after tomorrow I should wake up and use metro to go to Ayia Paraskevi and use bus to go to University, after University I should come back to my house and (.) the way back home I should buy something or dinner because I am living with a friend in a share house, we are two. So we always cook something ehhe I might buy something and go ehhe go to my house and cook something that's is

I: So you do don't walk so much in Athens? You don't?

Q7: ehhe (...) only at the weekends sometime I yeah because I have university I have my own job but the weekends sometimes you go to club you go to bars just is

I: You told that you never a bad behavior or a look or something weird in Athens right?

Q7: Yeah(..)

I: Eventually, do you better in in Athens or your or in the city you came from?

Q7: (...) what you mean? You mean Teheran?

I: yes

Q7: (ΔA3)

I: you compared the two cities

Q7: Teheran is much better, not because I am from Iran Teheran in alls (?) more (..) how to saying is more (.) it's bigger that here you know fourth times bigger than Athens, Teheran and its (.) more rich than Athens obviously there are many rich people there and more clean as I told you ar but its cloudy and there are many traffics in the street the thing that is not good in Teheran but compared to Athens, I prefer Teheran, if was free to come back to my country, obviously I did I yeah I will go

I: Do you want to say something about Athens?

Q7: About Athens (...) in my I had a poem about my experience here, the poem is: Cat in Athens, no no Cat in Greece, the title and I published this on internet and many people asked me that how I feel here because I wrote something

I: What you wrote in the poem ?

Q7: Many things but about

I: Can you describe me

Q7: yeah I can say about Athens I wrote ehheh an old tired cat because I think here is so old from the buildings you can find out how old is it and this tired because I I think everything is slow (..) and and there is no

I: slow because of the go the government and administrative?

Q7: no I mean you cannot find change every day, you know every day Athens is the same like before, so I feel it's like an old cat to me

I: Why cat? Why you decide to?-

Q7: because cat is lazy you know

I: lazy?

Q7: yeah cat want (..) cat wants to sleep and I had a cat in my country, yeah I what did you ask?

I: eee if you can describe what you write wrote in a poem, it's like-

Q7: about many things because (..) in my poetry I think I should ehheh write a poem which is which has many interpretations and many meaning at behind and my audience should be in the lines that's that's we devour and think in the lines between lines I mean ehheh so but it is related to my experience, my life, my activities, my thoughts how I feel how I think how I view the world, my world view (..) and sometimes about my connections, my relationships, my friends, that's is

I: You told me that a lot of people asked you how do you feel-

Q7: yeah yeah

I: in Athens, what was the answer?

Q7: yes because for Iranian people, in our history we havess many commons, for example Alexander went to Iran and Saires Xerxis we say Xasaya-

I: Xerxis?

Q7: you say Xerxis (Χασαγία = Ξέρξης). From Persian went here, so people know each other I mean your people and all people know each other and it is interesting for them to know what is the current condition of this country. Because they don't know the current

condition

I: And for you the current condition is ehh that Greece is a poor country?

Q7: I think yes. If you want to (..)

I: especially Athens because you

Q7: I don't say poor terms of a culture, no it's a rich cultural city and rich cultural country and in poor terms of economic system you know and (...) ehh yes the future of this this system the future is not good but culture is very rich like Iran you know, we have a good culture rich culture but at at this moment you are not good in the world we have a dictatorship, we have a very bad government, so we know this but cult culture is something else

I: you believe that and Iran and Greece is in the same bad situation with different way?

Q7: In different way because do not have dictatorship here but we have a very dangerous I mean the most dangerous kind of dictatorship it's not only dictatorship, is the most dangerous kind of dictatorship (.) and we have more laz I mean religious leaders who are very not educated asshole people, to be honest and yes they are killing people they are putting people in jails but you don't have this you know but we have both ehh very good culture and very good history so they are the same in distilled regarding to the our culture and history

I: here you like more the people than in your country in Athens?

Q7: what do you mean?

I: you like more the people here, you believed that you told me that you believed in Athens there are more kind there are good people

Q7: aaa no I can't compared your people with my people, because it's different I am not in the position to compared I am from Iran obviously I like my all the people and you like people

I: No I mean the government

Q7: about the government, the government, this government is much better than our government because you have freedom and to make your country to ameliorate to make the situation better, at least you should have freedom so you have this opportunity to take a steps but we don't have you know because if you don't have freedom you cannot make the situation better

I: better

Q7: yeah and just this its oli oliguria dictatorship I mean em there are many kind of

dictatorship but for Iran is oliguria in terms of you know in the sense of ehh a small group of people are ruling aa tha majority of society, so but here I think you can participate in some activities in your government but in Iran we cannot do this you know we are separated from government and government there are few people that there are ruling a lot of people. There are here and it's not good and people are huge and there are not participated in the gover and authority

I:ok but you want to leave from Athens right?

Q7: yes for sure I want yeah I hope so I am gonna yeah go to another country and (laughter) I like America I have many good ehh friends there and I am trying to find an opportunity an opportunity to go there for study or work for something like this. So after getting my passport, I will go for sure Belgium or America

I: ok thank you

Q7: Welcome

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 10 (IPAN- ΓΥΝΑΙΚΑ) ΤΟΠΙΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ: ΧΩΡΑ (είναι ένας χώρος όπου γίνονται διάφορες δραστηριότητες για τους πρόσφυγες π.χ εκμάθηση γλωσσών, yoga)

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 36:41.71

I: He Hello. Which nationality you are?

Q10: Hey I am from Afghanistan

I: and how old are you?

Q10: I am twenty two years old

I: you are a student?

Q10: eeh I am now in this country I am learning language I am I c can't could say I am student or not (laughter) I am learning language

I: which language?

Q10: I am learning English, German and Greek

I: How long have you been in Athens?

Q10: In next months in March will be two years

I: two years and how does it feel eh to leave your house and make such a long trip?

Could you describe me your experience?

Q10: ah

I: From Afghanistan: to Greece

Q10: eh I came from Iran I am aa from Afghanistan but I didn't see Afghanistan because, I was born in Iran aand (..) also I can't say this is my country because I was losing there (she means Iran) and my feeling (..) it's so sad to leave your house and the you came (..) to some saded it's (..) you can't you don't know what is that, when what is eeh what is waiting for you (..) you I

I: you you you want to describe that you decide to leave from Iran you-

Q10: yeah I decide from Iran that we c come to Europe because we had so problem in Iran

I: because you are from Afghanistan

Q10: yeah because we were refuts there (refugees) and we couldn't go University to had grade education and to work in some (..) like engineer, doctor that just in a difficult work and hard work, Afghan people they go there and for me it's so sad to leave my s house and ehh I came Europe for better future

I: and-

Q10: It's was hopeful for me (.) sad and in the hope

I: yes, is it better the situation of the refugees here or in Iran?

Q10: here is better

I: is better?

Q10: yeah because in Iran, I couldn't do anything , but here in Greece I am refug but I have a lot of activities here

I: a lot of freedom

Q10: yeah

I: but can you describe me the experience from eh, leave Iran and come in Greece

Q10: mm

I: how was the experience, was tired, how?

Q10: ye (...) we was tired from eh everything see that (...)everything that come from us in Iran, we had a lot of problems and(.) we were tired of all seeing every time I we were we were waiting for eh some army come and catch us and say you you must be debord from our country, you are Afghan and eh (...) after that we decide to came Europe (.) it was so difficult because you were eh you was come with smuggler (.) city by city

I: yeah

Q10: you must transform from the (.) between the mountains from the sea from the river, it was so difficult

I: How long did it take you, to do all this trip?

Q10: yeah I came eh from Iran to Ouromie, it was a border city of Iran and Turkey between Iran and Turkey, we were there eh near, five days ten days and after that we crossed the mountain river and eh between the Turkey and Iran, we were fifteen days I think (.) I think because I didn't feel good and I didn't understand anything

I: eeh you was sick what ha?-

Q10: yeah I was tired when you go in the river in the cold water and after that come up you eh you over eh all your energy (..) all your energy is over and I was like that (.) I was like death (..) and every time a smuggler and my brother they carry me (..) we crossed eh (..) road and (...) for me was was trouble (εδώ χαμηλώνει το τόνο της φωνής και βουρκώνουν τα μάτια της)

I: (.....) and after you going in eh Turkey?

Q10: yeah in Turkey, we were eh five days, it was in Turkey we were and (..) and there it was trouble because in five days we were in the house of smuggler (.) and we had fear to come out because the army of Turkey if catch you (.) you (..) you must go to some camp and after that deborder to Afghanistan (...) and just Afghan people, Syrian people they they ca they give some paper and they can cross the sea and go to Greece (..) but Afghan people they fight with Afghan people they attack them and they deborder in Afghanistan

I: okay and after Turkey?

Q10: Af after Turkey we arrived to Lesbos (..) we arrived there and I think three days we are waiting for the ticket there and eh yeah in 6 of March I think and after then 10 of March we arrived to Athens (..) with a ship yeah (..) and mm

I: how long have you been in Athens? Two years?

Q10: yeah

I: only in Athens?

Q10: only in Athens

I: only Athens

Q10: yeah

I: here! How are the things? (.) Has your life changed a lot?

Q10: (..) the three months (..) the (..) the three months eh the beginning that we came to camp (...) all my family get eh depression because when we came we live (or leave) from apartment

I: yes

Q10: we live in apartment in Iran and after that we came in Europe we think that we we will go to the house but we came to tent, to the tent

I: which city you was in Iran?

Q10: Teheran

I: Teheran

Q10: yeah

I: the capital?

Q10: yeah in capital we lived there and when we came and the army from eeh Victoria Square we they take us and they say to us the border is closed and you can't cross the you must come and the register in the camp in refugee camp, we we came to Skisto camp and near nine months ten months we lived there and the I think eight months we were to the tent, after eight months they bring for us container (...) but

I: how is was the life in the camp then tent, for nine months?

Q10: it was trouble because you (.) my family has five girls and it so difficult because you live (.) in the big camp that there is two thousand people (..) and your tent doesn't has lock

I: yes

Q10: it's eh what is this? (μου δείχνει ένα ρούχο) the ba we say (....)

I: was

Q10: our tent

I: clothes

Q10: clots

I: clothes

Q10: not clots (mean clothes) the (...) forget

I: co from cotton

Q10: yeah from cotton it eh it so easy to come some person and I attack to you (.) it's so difficult because every night you don't have a sleep you must every time to be ready if somebody come and I attack to you

I: someo

Q10: to be ya

I: someone com eh came to attack you?

Q10: in some eh tent yes

I: and and your tent?

Q10: because they came and they catch eh girls and woman

I: and in your tent?

Q10: nn(.) no because I with me because my father and two my brother and every night they were they were like bodyguard for us

I: and after the camp, nine months?

Q10: eh after the camp a eh we sta after 3 months that we live in a camp we start our activity because eh in our come come some organistatio from Action eight Save the Children Network and eh eh UNCHR and they make for us activity , we start activity (.) we start to activity with Save the children and we were busy there and that's was eeh e go the work because we want to be our mind busy you we don't want to think about our problem just want to think that we came in group to do activity to be eeh fa to be mm likea famous to be famous to do something to(..) to do something that you want to do in your future. For example I wanna be translator or a teacher for children I go and I learn language and start to learn language I start to write a newspaper I start to take a photo (.) I do a lot of activity in the camp until now

I: after the camp, now where are you live?

Q10: No Iii live in thee center city of Athen in Omonia near Victoria and the Plateia Amerikis I-

I: is better?

Q10: of course is better because now you have a think bet (maybe better) eeh you live in a house not in the

I: tent

Q10: tent yeah and it's safe and the

I: now how is your life?

Q10: now my life is (...) so change (.) it's change it's not like before, before I was nothing, I think I was nothing but now I I can speak English German Greece Farsi and Dari. I can help mmy people because I came to Chora for learn languages and also I am I am as translator as a volunteer as assistant teacher for my teacher for English lesson Greek lesson now I do a lot of activity , of course my life change

I: you feel happy?

Q10: yeah (...) I my feel is happy but (..) if you see fr from another way I am not happy. Because before I was with all my family we were together but now my family is separate (...)

I: which countries?

Q10: my father and my sisters they live in Germany, but I live here with my mum and my siblings my other siblings, we live in Athens (...) we are happy

I: and you want to go in Germany?

Q10: of cou (maybe of course) I wanna tooo co too

I: have reunification

Q10: yes

I: eh he eh ho here in Athens em how is Athens compared to the city you you come from? from Teheran (...) eem how you can compared Athens and Teheran

Q10: aha

I: you can describe me (..) to make a com a compare between the two city

Q10: (...) eem (...) Athen (...) Athen is better than Teheran (...) for me (.....) okay because I am here refuge and I in Athen and I have white paper (.) that okay can go in everywhere of (..)

I: eh

Q10: this country, everywhere of Athens(..) and in islands but in in Teheran (.) I had onek paper that I have to be in Teheran just (.) if I wanna go in another city near to Teheran I have to go to office of police and take another paper

I: so you didn't? -

Q10: if they can't to me (.) they give to me if not

I: you didn't have the freedom and now you have the-

Q10: yeah

I: freedom

Q10: now we have freedom

I: in Athens you feel now you feel safe eh comfortable?

Q10: (...) (αναστεναγμός) in Athens (.) there is a lot of canirchobos (?) (maybe in her language, I understood and I told after)

I: ana eh anarchism

Q10: racist

I: ra racism

Q10: in eeh Athen there is a lot of racism (...) I can't say I am safe because every time everywhere I am waiting tooo some person come and attack to me, because I we wear a scarf and I have hijob I have this experience, I was waiting in the bus station for bus to come for my in lessons and one woman from Greece it wa a greek woman she told me eeh (...) and she attacked to me take my scarf out (...) what is that (...) what d (..) why you wear this (...) I say ok I came in Europe, Europe I have freedom (....)

I: wha what was your answer in this woman?

Q10: yeah I (.) I am in Europe and Europe every person has freedom, okay I like to be like this, you like to to don't wear (..) ehh scarf or don't wear clothes you want to come without clothes okay this your opinion and this my opinion (.....) then you came in farin (?maybe foreign) country (..) you must learn they language and explain for them in they language (..) because you have eh hijob and every woman that they are crossing of you (...) they see to you they look at you and they ask you what is that (...)

I: but what happened after when you say that in these women what was the answer?

Q10: yeah she say okay I am so sorry (.) I say you can ask me better not like you want you come and attack to me (.) you come and say what is this, what is your opinion that you wear this (..) I answer you (..) of course I I answer you I have eeh (...) I have (....)

I: do you want to describe me?

Q10: mmm I forget one word (.) okay eh of course I answer you and I explain to you what is this and why I wear this (..)

I: okay and after, she say something more?

Q10:eh no, she shame and (...) go away (laughter)

I: she left?

Q10: yeah she left

I: and (.) this happened eh often (.) about the scarf

Q10: yeah

I: they have

Q10: every time

I: they have problem with the scarf

Q10: yeah every time in more in the boses (mean buses) station boses stuff

I: you try to not wear one time to see the the reaction of the greek people?

Q10: you take of this?

I: yes for one time and walk in the city

Q10: no

I: you never think to do this and-

Q10: no because I see the people that eh they are my friend and they are from my country, they don't wear the scarf and they have problem another problem

I: what problems?

Q10: eh the greek people they understand that you are from Greece or you are refug (mean refugee) (.) ok you are refug and thee (..) and the eeh (..) every time when you go in the bus they seet (see) you and they keep the stuff like this (σφίγγει τα χέρια της

πάνω της σαν να κρατάει ένα αντικείμενο) they afraid because you are refug (refugee) and they afraid to eh steal something of them (.) every time that you go in the shopping in the bos (mean bus) in the you (.) cross eh you are ranking in the street (..) they afraid when you they cross of you they give all stuff like this (επανάλληψη της κίνησης)

I: why you believe that they afraid so much? (...) of the refugees (.) the Greek people

Q10: (..) because I eeh I saw them

I: why

Q10: I

I: why

Q10: because they

I: you believe-

Q10: ah

I: that they they afraid of you

Q10: (..) ah (.....) o because every day I am (.) Iv (.) I am looking there em when I am in the bos (bus) ok they don't haa they they think I I they think that I can't understand the language the espeak (speak) together and say something bad something wrong word to people and the but I understand them

I: I would explain again why you believe that they are they are afraid of you (.) why you believe the Greek people, afraid the refugee people

Q10: (...) why I believe (.....) because I believe that they think they think we are refug and we need something and we don't have a lo a lot money enough money to buy this and we came and steal them (..) I believe that they think this (.) they have this thought

I: stereotype

Q10: yeah (..)

I: and you, how do you feel when you see mm the people?

Q10: mmm

I: what feels you have when you see the people?

Q10: which people?

I: the local people (...) what do what do you think about the local people, how do you feel (.....) (δυσκολεύεται να κατανοήσει τι την ρωτάω) good bad feelings

Q10: (...) I don't understand the local people in the eeh people that theyyy they are bad to refug or not

I: yes if you I will explain again if eeh how do you feel when you see the people (..) the local people eh how do you feel(.) you told me how they greek people feel about you

Q10: yeah yeah

I: but you how do you feel (.) when you see the greek people you how do you feel

Q10: (..) I don't have any special feeling but (.) I am eeh I am happy with them (..)

I: you don't have any problem with-

Q10: No I don't have a problem If they don't make for me

I: so-

Q10: if they make for me problem of course I I hate hate of them (....) because some people they are eeh I agree with us they are with refug (refugee) but some people they are not and we must fighting with them and not fighting with them to explain for them every time we must do a speak with them when I am in the bos (bus) every time I am eh speak with these people and these people to expain for them (δείχνει χειρονομία με το δάκτυλο (δείκτη) της δεξιά και αριστερά) for everyone

I: So if someone i is eehm he is kind with you so you will be kind

Q10: of course (.) of course because we don't have problem with them (.) they they people they think refug come and esteal they job (...) in Athen in Greece there is not enough job for there is people (she meant for greek people- για τους Έλληνες) (.) now refug come and of course the people from Greece they afraid if they are come and stay in Athen (.) they they they found money from where they have to work (..) and of course ehh

I: you understand you understand them ab about because thi-

Q10: I i I understand I am agree with them (.) a lot of refug come in Athen (.) they need to how stay to work they need education (..) they need everything that in Greece thre is not enough for they people (..) now refug come problem and problem

I: okay (..) do you face other problem in the city in Athens? (...) do you see other problems in Athens

Q10: (.....)

I: no only the eeh teeh racism

Q10: yeah just racism (ΔA1)

I: do you have bad impression of the transportation? You told me that you have bad behavior lot of bad behavior in the bus

Q10: Sometimes I prefer to walking eh from my house until my lesson and sometime yeah I don't get take the bos (bus) because I afraid to okay now I will take a bus (.) again I must to explain everything to people I prefer to go with with walking

I: eh how how do you feel yourself in Athens (...) what feelings you have

Q10: yeah

I: about Athens, about the city

Q10: about the city (..) I like Athen (..) I like Athen I say I will go in German or every country that every my family was there and again I came back to Athen to visit everywhere of Greece because I like the island and theeh now I am refug and I don't have a good felling and comfortable to go and visit everywhere of Athen (.) but if I go to German (.) after two years three years I take passport I will come back to Athen to visit very very well everywhere of Athens (.) like not like refug like eh eh person with german nationality

I: which place you went in Athens?

Q10: eeh (.) I (...) I visit Acropolis I visit the parliament of Greece in Syntagma and I like Monasthraki and Thiseio for walking in the night but I afraid to go in the night there we was yeah I afraid and eeh

I: you never go alone in the night?

Q10: no no no no

I: which places you like most? Thiseio?

Q10: Thiseio

I: Is your favorite place?

Q10: yeah yeah

I: and the place that you don't like (...) the-

Q10: Victoria

I: Victoria why?

Q10: the square

I: the square

Q10: the square of Victoria the park of Victoria I afraid because when I went there (...) I don't feel good I can't find the f good feel there every person they looking me with bad look do you understand me?

I: yes

Q10: I have fear I i can't explain why I have fear to go in a Monasthra to Victoria

I: because of the drugs also

Q10: because of?

I: the drugs

Q10: sometimes (..) yeah there is a lot of people from every country (..) and they are not good all th na I don't like Victoria

I: eh have you felt something beautiful in Athens?

Q10: something beautiful (...) the place or

I: both you can tell me everything for

Q10: mm (..) eh the beautiful place in Athen is eeh library of eh Stavros Niarxos, I like there because I have free Saturday we can meeting there and they (..) it's so beautiful so nice place (..) and the it's free for every people that they go there and use the book computer lab everything it's free for a all-

I: you go often?

Q10: yeah

I: every Friday?

Q10: every Saturday

I: Saturday

Q10: yeah every Saturday I go there

I: and so is a beautiful place for you

Q10: yeah it's for relaxation for everything it's so nice

I: and even eh something beautiful event that happened to you?

Q10: (..) emm (.....) I find a lot of friend greek friend here eeh this is so nice for me (...)

I: and something bad

Q10: something bad (....)

I: you told me about the racism

Q10: yeah

I: but was something specific really really bad

Q10: yeah I was with my friend in the bos (bus) and bos it was so busy full of refugee and Greek people more it was refug because this way that you came it's come more refug because they come to this building

I: yes in Chora

Q10: yeah and eh (.) it's one bos (bus) it's every time (.) so busy of refug (..) one woman they start to say something wrod (mean wrong) word (.)

I: like?

Q10: bad word ii

I: you remember the word?

Q10: malaka (.) bad word

I: yeah

Q10: bad word and and also she say eeh they language is so treble (trouble) we can't understand them and the driver it was angry (mean agree, she always pronounce angry but she meant agree) with her not with us

I: It was ag he was angry?

Q10: yeah yeah

I: and

Q10: and the we decide to go down of a bos (..) and we say ok this bus for you and I didn't go never again with this bus (...) I change my way (.) and sometimes came with walking and sometime I change every time

I: because of this woman?

Q10: every estop I change my way

I: but what what the driver did, to this woman

Q10: anything the driver was angry with her

I: it was angry

Q10: angry

I: agree

Q10: agree

I: he was accept what

Q10: yeah

I: what the woman say

Q10: she eh he driver ye it was angry (mean agree) with woman and say yes I i tired from this refug every time they come in the bos with a lot of children eh they get me angry something like this

I: so you never eeh eeh take again this bus

Q10: no no

I: because of the driver

Q10: eeh the driver and some people that they take this bus they are-

I: ΔA2

Q10: all the time they (..)

I: they told-

Q10: they are racism like racism

I: what number of bus? The number

Q10: you must to say (laughter)

I: you don't want to say (.) it's okay

Q10: (laughter)

I: eeh (..) do you eem do you fell (mean felt) so you fell better in Athens you told me than in your city that you come ho eh eh come from

Q10: yeah from some eeh way yeah I feel better because (εδώ αναφέρει το because απότομα και δυνατά) I don't want to think about the racism eh every bad thing just I have focus in my dream because my dream is do to activity, because here I can do my activity of course I my fe feeling is better than my ci my city that I came

I: and about the buildings in Athens, how do you feel when you see the buildings

Q10: ah buildings of Athen they are not diffrent (mean different) all the building is the same

I: the same?

Q10: yeah when you go in eh one street (.) and after that you want to come again you will go you will go in another eh street because all the building that you want to show that it was this eh building (.) you you can't confuse oh my god is the same one another building (..) but in Teheran it was not

I: the same

Q10: like this yeah

I: you prefer the building here or in Teheran?

Q10: the building of Teheran it was better

I: was better?

Q10: yeah (laughter) because it was new, for here in Athen I didn't see any people that they make building (.) they build building

I: So you prefer the new building

Q10: yeah I-

I: you didn't like-

Q10: I think in El in Elliniko there is nice building but in Athens all the building are old from many place are old -

I: you didn't like the building of Acropolis (..) the the old

Q10: eeh yeah th th this is a history

I: yes you you like the history building

Q10: (...) yeah

I: like Acropoli-

Q10: I like Acropoli but when I want to live in one eh building, I wanna be new building

I: do you to say more about Athens?

Q10: eeh about Athens (.....) in Athens there is a lot of artist people every every people they are artist they have any activity do to eh something like art toot (? Maybe to) played archer (it's a game) to drawing-

I: graffiti

Q10: graffiti it's (.) has eh (..) strong people in Athen there is strong people from this (.) you see

I: and you like?

Q10: yeah I like them

I: the graffiti and thee

Q10: eh (.)

I: the paintings?

Q10: I don't like I respect them, my sister like, my sister went to eem to artist university of Athen like a guest, she went there and like a student guest she studying there draving (mean drawing) painting yeah but I like the yeah the graffiti people

I: you like the graffiti people ye you don't like the graffiti?

Q10: yeah (laughter) yeah (.) because I don't have this experience to (.) to draw something but when they eh they are draving (drawing) I like to see them

I: okay

Q10: I am crazy (laughter)

I: do you something to tell

Q10: eh no thank you so much for coming, sorry that my English is so trable (touble) I learning English I didn't go-

I: it's okay

Q10: from alphabet I just here I speak eeh eeh with volunteer, after that they eh make for me decision that you must to go and learn English I say okay but I don't have time eh they say you must find this time ah I say ok and they gi gave me one paper test I wrote this test and they say you can go in and sit in Bivan (B1) (.) oh my god I didn't go

I: bivan?

Q10: bivan English

I: ah

Q10: it's more than A B C beginners A1 A2 after that B1

I: B1

Q10: yeah because I work with the volunteer here grammaire (grammar) (..) in my in grammatiki and then writing I am good but e speaking, I am so trouk (maybe trouck)

I: thank you so much for the interview

Q10: you are welcome it it was a pleasure I hope to be useful for you